

DESANKA MAKSIMOVIĆ
IZBOR IZ POEZIJE

STREPnja

Ne, nemoj mi prići! Hoću izdaleka
da volim i želim tvoja oka dva.
Jer sreća je lepa samo dok se čeka,
dok od sebe samo nagoveštaj da.

Ne, nemoj mi prići! Ima više draži
ova slatka strepnja, čekanje i stra'.
Sve je mnogo lepše donde dok se traži,
o čemu se samo tek po slutnji zna.

Ne, nemoj mi prići! Našta to i čemu?
Iz daleka samo sve ko zvezda sja;
iz daleka samo divimo se svemu.
Ne, nek mi ne priđu oka tvoja dva!

BLIŽI SE, BLIŽI LETO

Bliži se, bliži, leto;
u duši već ga slutim.
Pomalja zlatnu kosu
u zrelih njivama žutim.

DESANKA MAKSIMOVIĆ

IZBOR IZ POEZIJE

STREPNJA

Ne, nemoj mi prići! Hoću izdaleka da volim i želim tvoja oka dva.
Jer sreća je lepa samo dok se čeka, dok od sebe samo nagoveštaj da.

Ne, nemoj mi prići! Ima više draži ova slatka strepnja, čekanje i stra'.

Sve je mnogo lepše donde dok se traži, o čemu se samo tek po slutnji zna.

Ne, nemoj mi prići! Našta to i čemu?
Iz daleka samo sve ko zvezda sja; iz daleka samo divimo se svemu.

Ne, nek mi ne priñu oka tvoja dva!

BLIŽI SE, BLIŽI LETO

Bliži se, bliži, leto; u duši već ga slutim.
Pomalja zlatnu kosu u zrelih njivama žutim.
Zrikavci su mi rekli koje u putu sretih: "Bliži se, bliži leto."

Bliži se, bliži leto.
Pomalja usne rujne u bulkama crvenim.
Mirisu livade bujne i polja i šumarci koje u putu sretih: "Bliži se, bliži leto."

Bliži se, bliži leto.
Kao sjajna carska kruna, zlatna mu svjetluca kosa rumenih svitaca puna.
Svi su mi oni rekli kad ih u putu sretih: "Bliži se, bliži leto."

VOŽNJA

Vozimo se. Pokraj puta razasuta
sela leže.

Ko potoci posle bure konji jure,
lete, beže.

Vrh potoka i šipraga topla, blaga
večer pada.
Vozimo se. Sanja cveće; miris sleće
sa livada.

Gle, seoske kuće bele kao strele
tek prolete.
Pored puta stabla vita, šiblje, žita,
lete, lete.

Gle, počinju i svetlaci, lete znaci,
da se pale,
i iz magle trepte sive kao žive
zvezde male.

Po beskrajno nežnom, mekom i dalekom
nebu plavu
nasmejani mesec bludi, što na ljudi
liči glavu.

Vozimo se. Pokraj puta razasuta,
sela leže.
Ko potoci posle bure konji jure,
lete, beže.

OPOMENA

Čuj, reću ću ti svoju tajnu: ne ostavljaj me nikad samu kad neko svira.

Mogu mi se učiniti duboke i meke
oči neke
sasvim obične.

Može mi se učiniti da tonem u zvuke, pa ću ruke
svakom pružiti.

Može mi se učiniti lepo i lako
voleti kratko
za jedan dan.

Ili mogu kom reći u tome času čudesno sjajnu predragu mi tajnu
koliko te volim.

O, ne ostavljaj me nikad samu kad neko svira.
Učiniće mi se negde u šumi ponovo sve moje suze teku kroz
samonikle neke česme.

Učiniće mi se crn leptir jedan po teškoj vodi krilom šara što nekad
neko reći mi ne sme.

Učiniće mi se negde kroz tamu neko peva i gorkim cvetom u
neprebolnu ranu srca dira.

O, ne ostavljaj me nikad samu, nikad samu,
kad neko svira.

NA BURI

Svu večer na pustom bregu neko stoji.
Pusti me, majko, da vidim da li je čovek ili bor.
Pusti me da vidim ko to svu večer gleda
u naš beli, skromni dvor.

Pusti me, majko, neće me umoriti hod,
breg je blizu našeg doma.
O, ja osećam da mi je rod taj čovek ili bor što svu večer blizu groma
stoji i gleda u naš dvor.

Vidiš li oblak crn, ogroman, zlokoban brod nad njim plovi
i smrt nosi?
O, majko, idi,
ti ga bar zovi
neka se skloni u naš dom taj čovek ili bor što svu večer stoji i gleda
u naš beli skromni dvor.

Na pustom bregu on je sam kao dete kad ruke skrsti nad bolom
nekim prvi put.
Pusti me da tanki moji prsti meta budu burama zlim.
Pusti me, pusti, dobra majko, tako je potmuo
i zao oblak
što vitla nad njim.

PROLETNJE PESME

I

Proleće, danas zvaću te čistotom: još sunce vrelo poljubilo nije oka ti dva;

a stidljivo ti lice još se krije, i nekom svežom, nevinom lepotom danas ti sja.

Proleće, danas radost ću te zvati: jer za osmehe čelo tvoje vedro jedino zna.

Na tvoje čisto, nasmejano nedro danas prljavom nogom ne bih stati želela ja.

Već kad bih kako danas leptir bila, pa da visoko u zrak se uznesem, nadvisim sve:

da tebi nigde mrlju ne nanesem, da samo senkom svojih tankih krila dodirnem tle.

II

Osećam večeras, dok posmatram laste i pupoljke rane,
kako srce moje polagano raste k'o vidik u lepe, nasmejane dane;
kako s mladim biljem postaje sve veće i lako k'o krilo, i kako mu
celo jedno nebo sreće i pakao bola ne bi dosta bilo;
kako čezne za svim što bi život mog'o lepog da mu dade, i da mu
ničega ne bi bilo mnogo: tako su mu velike čežnje mu i nade.

Osećam, da dosad sve je bilo šala moga srca vrela;
da još nikom nisam ljubav svoju dala koliko bih mogla i koliko htela;
Da ima u meni cela nežna plima reči nerečeni',
da bih srce mogla poklanjati svima i da opet mnogo ostane ga
meni.

ČEŽNJA U TUĐINI

Da mi je da ne umrem u tuđini Lepe su sve bukove u zemlji česte,
livada svaka lepa je mlada, i sve reke nepoznate, svi vrhovi što se
suncem zlate, sve i gde nije i gde jeste pogled i noga mi stupila
kada.

Ali kut zemlje na kom smo žito želi i sa koga smo cedili vina, zemlja
koju smo pili i jeli, čija na ognju palili drveta, gde smo sahranili oca i
sina, kao da je sva grob pradedovska, krvavo nam je bliska i sveta.

U tu bih zemlju hteo da legnem, u taj kraj gde biljka svaka, gde
bubica svaka bolno me dira kao žbun što na bratovom grobu cveta,
kao mrav što njime mili.

Zemlja sa koje smo jeli i pili, koja nam je kao srce rođeno jasna i
tajanstvenija od svemira, hteo bih da mi grobom bude.

KRVAVA BAJKA

Bilo je to u nekoj zemlji seljaka na brdovitom Balkanu, umrla je mučeničkom smrću četa ņaka u jednom danu.

Iste su godine
svi bili rođeni
isti su im tekli školski dani, na iste svečanosti zajedno su vođeni, od istih bolesti svi pelcovani, i svi umrli u istom danu.

Bilo je to u nekoj zemlji seljaka na brdovitom Balkanu, umrla je mučeničkom smrću četa ņaka u jednom danu.

A pedeset i pet minuta pre smrtnog trena sedela je u ņačkoj klupi četa malena
i iste zadatke teške rešavala: koliko može putnik ako ide peške...
i tako redom.
Misli su im bile pune istih brojki
i po sveskama u školskoj torbi besmisleno ležalo je bezbroj petica i dvojki.

Pregršt istih snova i istih tajni
rodoljubivih i ljubavnih stiskalo se u dnu džepova.
I činilo se svakom da će dugo,
da će vrlo dugo
trčati ispod svoda plava dok sve zadatke na svetu ne posvršava.

Bilo je to u nekoj zemlji seljaka na brdovitom Balkanu, umrla je mučeničkom smrću četa ņaka u istom danu.

Dečaka redovi celi uzeli su se za ruke i sa školskog zadnjeg časa na streljanje pošli mirno, kao da smrt nije ništa.
Drugova redovi celi istog časa se uzneli do večnog boravišta.

POKOŠENA LIVADA

Livada kraj reke sanja.

Zrikavci tužno zriču.

Pomrlih trava duše još lebde vrh otkosa što se lagano suše.

O, vi ne znate tužnu o smrti trava priču.

Zrikavci tužno zriču.

Jutros doñose neki divovi kao hrašće u domovinu trava; i mrtvo pade bezbroj ljupkih, šarenih, glava; i bezbroj nežnih tela zdenuše u plašće, divovi kao hrašće.

Svega devojka jedna zlatnog, okruglog oka i trepavica beli'

leprša na livadi

i ranjenicima deli mirisne osmehe čedne, umesto crvenog soka, -
devojka zlatnog oka.

Sutra opet u zoru doći će divovi oni, i strašne surove vile zdenuće u
sena mnoge mirisne glave mile.

Ležaće u jednom grobu toliki milioni.

Doći će divovi oni.

Tužno zrikavci zriču, čuje se do oblaka; večera celog žale zelen-
konjici svoje lepe viteze pale.

Plaču nad grobovima mrtvih, dragih junaka, čuje se do oblaka.

PESNIK

Pesnik nema roda, veka ni porekla.

Kao zrak on je: bio, jest i biće.

On je bogova dobro i otkriće.

On je oduvek kao breg i reka.

Pesnik nema roda, porekla ni veka.

Mlad je i kad mu stotinu je leta, A star i kada mu tek je dvadeseta.

Pesnik je kao zrak, breg i reka.

On je miljenik bogova samoće, Razume ga ljubavi bog gospod Kad
srce kruni za sobom ko proso, Puste ga da sneva dokle hoće.

Ludoga mu ne ometaju sna, I ne brane da beži zemlji s tla.

SUDBA

U proleće, u proleće kad vrbe zelene I potok teče plavim nebom
umiven, U cvetovima kad mirišu magle; U proleće, u proleće ruže
uvele Zavoleh miris skriven.

U maju, nad srcem kad su mi se nagle, Suñenice vile nisu umele
Od ludosti da mi ga spasu.

U proleće, u proleće ja zavoleh Senke u nečijem glasu.

U proleće, u proleće, tako je suñeno, Srcu mom uvek će ljudi da se
čude I žeñi mu niko neće shvatiti.

O, žao mi je mladića koji me voleo bude U proleće, jer će patiti.

SELJAKOVA SMRT

Miriše sva kuća na jabuke brane, U podrumu počinje da previre šira, Sladi miris šljiva na sve sela strane.

Prvi žut list pada u zelenilo vira.

Sveštenik molitvu čita, Ali mnogo se jasnije čuje Kako u košnicama pčele zuje, Kako u lebarnici tapšu sita.

Mnogo se jasnije čuje Kako tužno muču dva vola, Kako neko opravlja i kuje Stara za sprovod kola.

Iz hrasta pod kojim je spavao Sadeljan mu je kovčeg prosti, I oni što su mu na svadbi igrali I sad su opet njegovi gosti.

Sunce već počinje da pada Treba u zemlju leći pre mraka, I pokojnik se na put krete, Osta mu za leñima žitnice zgrada, Osta putanja do tora Nikla iz njegovih koraka.

Proñe kraj rala i motika, I ne digoše mu se ruke da ih se maše, Proñe bez osmeha kraj otave i paše, Zabrana, njiva i strane šljivika.

Proñe bez pozdrava preko zlata Što lagano je sipilo s granja, Preko krupnih lisnih dukata, Preko zemlje meke što za stope prianja.

Kao kad se vraćaju iz vodenice Idu volovi nogu pred nogu.

Priča sprovod uz tihu setu O ceni šljiva i pšenica, I bogu,

Velikom nebeskom kmetu.

SRBIJA JE VELIKA TAJNA

Srbija je velika tajna:

Ne zna dan šta noć kuva, Niti noć šta zora raña, Ne zna grm šta susedni grm sanja Niti ptica šta se dogaña Izmeñu granja.

Ne zna gušter šta puzi ispod kamenja, Niti kukuruz struk sluti Šta se u susednoj njivi sprema.

Svakog časa sve se menja, Nijednog kuta ni lista nema Da nije tajna.

Ko zna šta krije u sebi I ta nevina rosa sjajna; Ti seljački poslovni krici Što se s brda na brdo čuju Zaveru možda kuju.

Ko će u toj zemlji kada Znati šta i devojka mlada U nedrima netaknutim nosi; Kakvu tešku tajnu U rukama svojim drži dete; I starica pogrbljena svaka Do kakve se uputila mete.

U toj zemlji i vetri I mirisi, potoci i reke, I crkvena zvona Potajno prenose vesti, Na prvom zavijutku Gde šuma počinje ona Ko zna šta možeš sresti.

U toj zemlji ni zečjoj stopi Neprijatelj verovati ne sme, Ni tragu volovskih kopita.

Dogovori su možda tajni I žetelačke pesme I udari šumskih sekira I uspavanka uz kolevku skrta.

NEMAM VIŠE VREMENA

Nemam više vremena za duge rečenice, Nemam kad da pregovaram, Otkucavam poruke kao telegrame.

Nemam vremena da raspirujem plamen, Sad zaprećem šake zgorela žara.

Nemam više vremena za hodočašća, Naglo se smanjuje putanja do ušća, Nemam kad da se osvrćem i vraćam.

Nemam više vremena za sitnice Sad treba misliti na večno i neobuhvatno.

Nemam kad da razmišljam na raskrsnici, Mogu stići jedino kudgod u blizinu.

Nemam vremena da išta izučavam, Nemam vremena sad za analize, Za mene je voda sada samo voda Kao kad sam je pila sa kladenca; Nemam kad da razlažem na sastojke nebo, Vidim ga onakvo kakvo ga vide deca.

Nemam više vremena za bogove tuđe, Ni svoga nisam dobro upoznala.

Nemam kad da usvajam zapovesti nove, Mnogo mi je i starih deset zapovesti.

Nemam više kad da se pridružujem Ni onima koji istinu dokazuju.

Nemam kad da se borim protiv hajkača.

Nemam kad da sanjam, da lagano koračam.

ZMIJA

Ispod suhog otkosa

izmilela zmija.

Oko nje pusta livada, jedan cvet;
nad njom dva-tri oblaka, ptica let.

Sunce sija.

Dalekom putanjom pesma, ko zna čija.

Usamljen šum se zapleo u travu.

Ona sluša; u zrak budno digla glavu.

Sunce sija.

Tu su joj ubili majku oštricom kose;

i nju će kad jednom izmili iz ševara.

Istrunuće odeća njena puna šara,
preliva rose.

I u večnosti posle nikad više sunčati se neće ista zmija nit' istih
ptica minuće let; nikada više isti cvet neće naići.

Sunce sija.

SREĆA

Ne merim više vreme na sate, ni po sunčevom vrelom hod; dan mi
je kad njegove se oči vrate, a noć kad ponovo od mene odu.

Ne merim sreću smehom, ni time da li je čežnja moja od njegove
jača; sreća je meni kad bolno ćutim s njime, i kad nam srca biju
ritmom plača.

Nije mi žao što će života vode odneti i kaplju moga življenja; sad
neka mladost i sve neka ode; on je stao kraj mene pun divljenja.

PREDOSEĆANJE

Poznala sam te kad sneg se topi, topi, i duva vetar mlak.

Blizina proleća dušu mi opi, opi, pa žudno udisah zrak.

S nežnošću gledah stopa ti trag, trag po snegu belom; i znadoh da
ćeš biti mi drag, drag u životu celom.

Poznala sam te u zvonak dan, dan pijan, svež i mek.

Činjaše mi se već davno znan, znan kad te poznadoh tek.

S nežnošću gledah stopa ti trag, trag po snegu belom; i znadoh da ćeš biti mi drag, drag u životu celom.

Poznala sam te kad kopni led, led, dok se budi proletnji dah; kad dan je čas rumen, čas setan, bled, kad sretno se i tužno u isti mah.

S nežnošću gledah stopa ti trag, trag po snegu belom; i znadoh da ćeš biti mi drag, drag u životu celom.

PO RASTANKU

I

Reci mi sad, kada već prošlo sve je: časi bolni i dani dragi, lepi; kad novi bol se starom bolu smeje; od reči tvojih kad duša ne strepi -

reci, da l' te je moja tuga bolela

nekad, kad sam te mnogo, mnogo volela?

Reci mi sad, kad me ne voliš više; kad ti se prošloj ruga nova sreća; i kad se dana koji nekad biše duše ti samo kad me vidiš seća -

reci, da l' te je moja radost bolela

jednom, kad nisam više tebe volela?

II

Nekad sam bila dobra i mlada i poverljiva i puna nada, nekada pre;
ti si mi tada reći mog'o beskrajno mnogo, o kako mnogo sa reč i
dve.

Spokojni bili su dani moji, a ti si srcu mi prvi koji beše drag,
pa iza svega što si mi rek'o, katkad surovo, katkada meko, ostao je
trag.

Sad srce moje bije tiše: već manje volim, a znam više nego pre;
već sad mi ne bi reći mog'o onako dosta, onako mnogo sa reč i
dve.

I kad bi danas prišao meni i hteo reći davno rečeni'
buditi draž,

u srcu mome šaptao bi neko: da sve što si mi ikada rek'o, bila je
laž.

O, kad bi znao ti kako je meni što neću više smeti ni u proleće, kad trava zeleni, ni kada cveta leti, doći ti sutonom, dok tuga raste.

O, kad bi znao ti kako je duši kad zadnje drveće mre i zadnje lišće žalosno pevuši, što neće moći kao pre reći ti svoje jesenje plašnje.

O, kad bi znao ti šta srce skriva kad oko zalud traži.

O, kad bi znao ti kako jednolik biva, bez boje i bez draži, svaki dan kada te videla nisam.

IV

Zavolela sam ga. Večerom svakim odlazila sam u livade i u svaku cvetnu krunu spuštala nežnim šapatom njegovo ime, i potom ga ujutru, namirisano i rosno, redom poljupcima vadila.

Volela sam ga. Večerom svakim ostavljala sam u njegovoj duši jata nežnih, tek rođenih šapata; i zatim ih svako jutro, pune njegove duše, sa njegovih usana primala.

On je otišao. Večerom svakim lutam po poljima i zovem ga, vešam svoje reči, otežale od suza, na krila vetrova i zovem ga; mešam svoje postarele šapate u šušanj lišća i zovem ga.

Ali uzalud: ujutru čujem samo umoran odjek svojih reči. On je daleko otišao.

V

Zavole bela mirisna ruža crni bodljikavi trn. Ti ne veruješ meni, je li, dragi, da je ruža zavolela trn?

I kada mu ona u jednu bisernu zoru reče kako ga voli, on se grohotom i prezrivo nasmeja. Ti ne veruješ meni, je li, dragi, da se trn prezrivo nasmejao?

A kada jednoga dana neko htjede uzbrati belu mirisnu ružu, trn mu izbode ruke. Ti ne veruješ meni, je li, dragi, da mu je trn izbo ruke?

NEJASNA PESMA

Hvala ti za ovaj čas bola prepun.

Pored mene usamljen cvet bele krune i ulazi tiho u nebo mesec nepun.

O, ne treba sklopiti oči suza pune kad mesec izlazi.

Sići treba na livade i put, gde tišina leži bistra preko bilja i spava mesečine široki skut, pa zalutati u noći, bez cilja, kao u snovima.

Jer važno je samo ono što je večno: meseca i srca uzrok polazni: i, ma koliko bilo protivrečno, voleti treba što su prolazni lepote časovi, što za radošću bol dolazi, što sa zaboravom se ne može boriti.

Voleti treba što sve prolazi.

O, nikada ništa nemoj zboriti kad mesec izlazi.

RODNA GODINA

Duva septembarski mesec u frulu tanku, obrazi mu došli rumeni i puni, zriče zrikavac čokotu u kruni, za gudalo mu zadenuli banku.

Svirala meka u ustima vetru, potoku iz zukve harmonikaš viri.

Svira Srbija, na svakom kvadratnom metru ima svirača po tri, po četiri.

Sviraj, meseče, u osmeh razvuci usne: umesto šljunka kukuruz pod nogom prska, u rakiju se i magla poljem gusne, puna je mleka i oko potoka trska.

Igrajte, zlatne kupe sena i slame, razvejte po noći svud svetle pabirke: hvataj se, brdo, jedno drugom za rame, igrajte uz zvuke septembarske svirke.

Obesna frula svirača meseca u igru i gore kolubarske tera, nikad ne videh veselijeg keca od razigranog na mesečini Cera.

Sviraj, meseče, pozovi da dođu u igru setne strnjike i voćnjaci.

Kičere - šumo, šubaru zbacij, zameni umornog Kosmaj-kolovođu.

Igraj livado, visoka pojato, talasajte se rodne zemlje nedra, hvatajte se reke u kolo, u jato, da još vedrija postane noć vedra.

APRILSKA VOŽNJA KROZ VOJVODINU

Po Vojvodini se roje zelene pčele, ljubičasta zasipaju oranja, dave se u vodama Tamiša i Begeja i hvataju se o mostove i skele, grozde se poljem o šumarke i međe, uzleću s plotu i točku sa paoca i kolovozu sa srebrnih leja.

Nikad odjednom ne videh toliko pčela, na njive što su još sinoć bile smeđe pala su krilca crvena i bela, a iz slomljenoga u ogradi koca zeleni i modri rojevi se vijuju.

Proturim li glavu na prolećni vetar, lice na njemu glogom mi procveta.

Po Vojvodini se roje mlade pčele, kao deteline list su im krioca, uvlače mi se u nedra, u pazuha, i zuje oko snova i oko sluha.

Nigde nema više grančice gole; pružim li ruku kroz prozor, istog trena roj prolećni sa zukom na nju seda i sva olista kao prut topole; nagnem li se iz zahuktala voza, kosa mi namah postane zelena, o trepavice se nahvata zelena rosa.

Po Vojvodini se rasule svetle pčele, krioca su im sitna kao u prosa;
dignem li oči nebu, tamo leži neskupljen beo otkos do otkosa.

MOJI ZEMLJACI

U Brankovini sad se drva seku i u grad voze da prodadu.

Siromasi obaraju šumu mladu: bukve čija kora se još kupa u mleku, ceriče što tek počinju da rastu.

Ceo bogovetni dan pognuti seku, dogod sunce ne preñe svoj put nebom.

Tek kad sveštenik na večernje siñe niz reku, sednu na panjeve i maše se torbe s hlebom.

Sutradan na vočiću jedinom silaze gradu, na leñima komad proje za ručak nose.

Ostaju im gole kraj kuće bregova kose.

Promiču polako po tuñeg drveća hladu.

Hlad svoje šume u gradu će prodati, gledaće očajno u njih bregovi goli.

Doneće kući samo opanke i sveće i nekoliko grumenova kamene soli.

OBEĆALA SI DA ĆEŠ BITI VEČNA

Obećala si jednom u detinjstvu da ćeš biti večna, otkle god se vraćali da ćemo te zateći, kao senku ispod kućne strehe, kao kućni prag.

Nije bilo nijedne naše plovidbe da je nisi, kao ribarske žene, presedela na pučini gledajući; nije bilo bure ni brodoloma da nismo posle njih pored neba ugledali i tvoje lice.

Gde god bismo se probudili, bila si u prozoru ti i sunce; bila si nam uvek na dohvat ruke kao voda,

uvek kao vazduh

prisutna i neophodna.

Obećala si nam da ćeš biti večna kao sve što nas na svetu dočekuje i ostaje posle nas.

I kada si umirala, činilo se da se osećaš krivom što nas napuštaš.

GRAČANICE

Gračanice, kad bar ne bi bila od kamena, kad bi se mogla na nebesa vazneti, ko Bogorodice Mileševe i Sopoćana, da druga ruka kraj tebe travu na plevi, da ti vrane ne hodaju po paperti.

Ili tvoja zvona da bar ne tuku ko srca predaka, Gračanice, da bar svetitelji s tvog ikonostasa nemaju naših neimara ruku, ni anđeli Simonidino lice.

Da bar nisi toliko duboko ukopana u tu zemlju i nas same da se nismo privikli u tebe kleti, Gračanice, kad bar ne bi bila od kamena, kad bi se mogla u visine uzneti.

Gračanice, da si nam bar jabuka, da te možemo staviti u nedra i zagrejati studenu od starosti, da nam bar poljima oko tebe nisu predaka divnih rasejane kosti.

Da te bar možemo podići na Taru, u kaleničku portu te preneti, zaboraviti likove po tvom oltaru.

Gračanice, kad bar ne bi bila od kamena, kad bi se mogla na nebesa vazneti.

MIRNO MOJE SRCE SPAVA

Snegovi, snegovi po svemu Mirno moje srce spava Sad mrtva ruka zaborava blago je pala po njemu Bilo je tužnog svega ispod svoda neba plava Mirno moje srce spava Ne budite sada njega I radost i bol je prošao I laž i ljubav prava Mirno moje srce spava San je tihim korakom došao

Ni za čim nemam žeñi ni gladi U grudima mi sad san otkucava Mirno moje srce spava

U ROPSTVU

Nekad smo svi znali jasno, od najnepismenijeg seljaka pa do gospode i dece njine, šta je rodoljubivo i časno, i šta treba da čine potomci negdašnjih junaka.

Ne mogu da poznam narod čije su pevali vrline pesnici od Branka do sada.

Srpsko stado malo sve do poslednjeg runa razbilo se i ošugalo.

Postali smo zemlja robova i potkazivača i stokatnih zelenaša.

Pune su nam ulice sada poštovanih zlikovaca, a zatvori nevinih robijaša.

Na leñima kao da grbu nosim od bola i stida, i ulicama kad idem, kao da mi blato baca pogled okolnih stranaca u lice, i svakog dana veo mi se po veo skida sa rugoba naših rana.

BALKANAC

Ne stidim se što sam -

kako vi velite -

varvarin sa Balkana tla prljavštine i bure.

Čućete sad

i kod nas ima neke vama nepoznate kulture.

Vi prvo ispitujete i sumnjate daleki ste i od rođenih sinova, za trpezu svoju ne posadite svakog tuđina.

Vi možete da pijete a da svakom ne pružite čaše vina.

A kod nas su još običaji grubi mi puštamo svakog pod svoje šleme, kod nas se još i s namernikom ljubi, kod nas se podvizi zbog gostoljublja čine, kod nas svaki čovek ima čitavo pleme prijatelja i rodbine.

Vi, doista, imate nekoliko miliona Hristovih kipova na svakog čoveka po jednoga imaju ga drumovi i polja, apsane i škole, a kod nas, kad ljudi veruju u Boga u sebi ga nose

i tiho mu se

skoro u snu, mole.

Vi, istina, za svaki kut života imate sprava i mašina, sve ste sračunali i sve znate izumi vaši su za divljenje, a mi još imamo starinske alate, ali sve je kod nas još zdravo i prirodno ko glina i umiranje, i rañanje, i življenje.

Vi imate čitave zbirke pravila i nauka o slobodi o svemu se kod vas piše i pripoveda ali mi po nepisanim zakonima slobodno živimo i nekog prirodnog držimo se reda slično ognju, vetru i vodi.

Kod vas je zbilja sve tačno propisano kako se jede, govori i oblači, a mi kad govorimo, vičemo i mašemo rukama

i čorbu glasno srčemo i u rukavicama smo obuću nosimo od svinjske kože, puno je kod nas seljačkih navika i stvari i kraljevski preci naši doista su bili govedari.

Narod nas, zbilja, u gnevu može da kolje ruši i pali,

ali mi nismo oni što smisleno tlače mi ne smatramo da je svet celi naše polje mi ne bismo podneli ni uroñenik prašumski da zbog nas plače.

Duša je naša prostrana iako smo brojem mali.

NEKO SE SEĆA DETINJSTVA

Kaska šivaća mašina preko debeloga platna za košulje vojnika.

Poznajem dobro taj kas zadihan kao kašalj plućnih bolesnika.

Sećam se detinjstva našeg kad je mati sva umorna i žuta vazdan šila:

po osam haljina,

osam kaputa,

osam kratkih košuljica, sve dok bi svetlost s brda kroz prozor lila.

Nad mašinom večno nagnuta bila su joj pleća i glava: krpila je po šesnaest nogavica, po šesnaest rukava; povazan željni smo bili njenog osmeha i lica.

Zemlja bi se opasati mogla nizom dugih poruba što ih je ispod igle izvukla njena ruka,

okorela od rada gruba.

Ućutkala se mašina, digla se umorna švalja da svetlost upali; brdo vojničkih košulja oko skuta joj se valja.

Pa opet kaska igla potrči, potrči pa stane.

Sećam se detinjstva našeg, tog vremena i svetlog i tužnog, iz kog od igle majčine još nosim oštre rane.

MESEČINA

Luta nam mesec oko sobe, kraj strehe plovi naše, srebrom nam napunio čaše i staklene boce obe.

Mesečinom sam se opila često, zbog sreće, zbog jada Pijmo, prijatelju, i sada, prozorska otvori krila.

Videćeš, manje je slatka časa tvog starog vina nego kupa ova s visina.

Pijmo je. Noć je kratka.

Pijmo, prijatelju i sad skupa ovo ponoćno piće, sve moje znaćeš biće kad zadnja se isprazni kupa.

Biće ti sasvim prozirna moja duša i oko;

gledaćeš u srce duboko, do samog dna mu nemirna.

Reći će poteći same obraz stati da se žari; a mesec, krčmar stari, iz šumske smejaće se tame.

SELICE

Kroz noć i vlagu
divlje se guske sele jugu i bolno kriču.

Osećam želju da mutnu neku napišem priču:
kako odnose one sobom na krila svoja bela dva iz duše moje drago
nešto, a ne znam kuda,
i ne znam šta.

TRAŽIM POMILOVANJE ZA... SEBRA

Tražim pomilovanje za sebra
što niče i umire kao trava u zaborav iz zaborava, za trideste kućica
njegovog krompira, za usukano kukuruza stabaoce, za dim nad
krovom, za ono gde je, sledeći oce, pogrešio delom i slovom.

Za sebra uvek verna životu, za sebra koji sunce voli.
Ako život izda i seva, i gušteri, sunca uživači, i pesnikinja mirisa,
zova, za sebra,
sebar izdati neće, za sebra koji u povodu vodi po desetinu
sebara sinova.

POMILUJ BOŽE

Pomiluj Bože, one koji su žedni proleća, iščezli kao osmeh tih među
zvezdane svetove.

Pomisli, Bože, na njih u čas kad prosipaš cvetove povrh kutova
svih.

Zakloni, Bože blagi, svojim glasom naš smeh, i naš glas, ako
radosni budemo u dan kad, žedni života i mladosti, oni odoše od
nas; zaseni svetlošću večnom njihov vid, o, Bože blagi, jer mene je
stid časa zemaljske radosti.

Zakloni, Bože, srcem svojim naše srce u čas kad se proleće rađa,
kada cvetanja, kada sunca moć budu u nama tugu ubili; kad proñe

najpre čas, pa dan, pa noć, a mi se ne setimo njih ni časa kad smo ih izgubili.

Zakloni, Bože, zemaljske stolove i čaše od njih, koji više ne sedaju za prolećne gozbe naše; od njih, čije duše sad kruže iznad vrline i zlosti; na čijem srcu mladom cvate ruže u čas kad su u šumi lasta i ljubav u srcu našem prvi gosti.

SRNINA MOLITVA

Istoku okrenuta,
srna pod borom kleči, moli se molitvom zverinja, bez reči.

Od jutarnjeg sjaja oči su joj crvene, ne vidi oko sebe ništa, ni okolno drveće, ni jezero, ni mene.

Hiljadu je vekova dizao njen visoki hram, vajao stubove u njemu, Gospod sam.

Mahovinom je zastro kamen goli,
da bi srna imala
gde da se moli.

Istoku okrenuta,
moli se dignute glave da borovi pravo rastu, da zime ne budu ljute,
da drvo novo nikne na mestu gde staro se osuši, da u jezeru voda
nikada ne presuši,
da jasne budu zore, da šumu mimoilazi grom.
Istoku okrenuta
moli se za svoj dom.

I svud iz borove kore, kroz šume hram,
mirišu tamnjan i smola.
I dok se moli, sveću drži joj Gospod sam.

OSVAJAČI

U običnom životu Nemci su, velite, učtiva, uglašena bića, nisu lopovi ni ubice, puše lulu, piju pivo, doručkuju masla i meda.

Možda je to i tako, ali što se to tiče nas, kad je njihovo zajedničko stoglavo lice puno krvi i užasa, kad na sve tuđe gleda ili nadmeno ili krivo.

I, velite, rodoljubi su oni, za domovinu bez razmišljanja ginu.
Neka je i tako,

ali naše rodoljube oni su pljuvali, naše najsvetije borce razbojnicima zvali, ponizili nam zemlju do skota; kad oni ubijaju, junaštvo to je, kad mi svoj život branimo, divljaštvo i sramota.

I, velite, njihova deca su čista; podsečenih noktića, umivenog lica lepršaju kao cveće.

Verovatno je i tako, ali što se to tiče nas, zbog njih naša deca prljava, i bez majki hode, zbog njih kod nas teče mesto pesme jauk i poklič buna, i krv mesto peraće vode.

I Nemica je, kažete, ljupka, ima ženstvena nedra, okrugla, i obraze rumene,

i besprekorna je mati.

Ali što se to tiče nas, i ona je na naš narod bacala rugla i mirno sedela na kućnom pragu dok sin njen negde progoni i strelja, dok sav svet zbog zemlje njene pati.

I ona je našoj deci iz usta zalogaj otela.

Oni, velite, vole svoje ognjište, svaki oko kuće gradinu ima, i duž puteva zasañeno voće.

Ali u zemlji našoj oni su ostavili zgarište, useve pretvorili u barjake dima, i kroz tišinu naših pitomih sela, derali se užasni, užasno.

I kad mislim na njinu viku, na njine lule, pivo, decu, žene, na dobroćudno lice im domaće, voćke kraj puta zasañene, ruke čiste kao od zlata, doñe mi da vičem iz sveg grla: živeli narod prljavih nokata, a srca čista;

živeli narodi što kod svoje kuće psuju iz glasa,

a boje se na senku pravde da stanu; živeli narodi čije žene nose oružje iza pasa;

čija deca čupava hode; živeli narodi čije opšte lice blagom svetlošću blista!

POKAJANJE

Tek sada, u ropstvu, vidim koliko sam tvoja bila.
Koliko sam deo tvoje lepote i tvoje rugobe,
iver što uz tvoje stablo pada, vidim tek sada
kad mnogi te napuštaju i sramote.

Tek sad kada te i nakazni grde i pljuju usred tvog lika, kad svakog
časa se u tebi gine, kad se od tereta ugibaju i seljačka leña tvoje
planine, kad nema trenutka ni spomenika na koje nije uvreda pala,
tek sad vidim koliko si lepa i koliko si moja bila.

Sad mi se čine propušteni i leže mi kao ljaga preko imena i lica dani
kad sam te smetala s uma, utonola u male bolove lične, kao da sam
ti tuñinka čija.

Tek sada vidim da sam i ja tuñina pustila preko tvog praga i bila
jedan od tvojih ubica.

PISMO OCU

Sad je na zemlji, oče, drugi svet.

Za sebe svi se grozničavo brinu, cene svoja imanja i sićušna bića.

Samo je nekoliko siromaha i mladića koji bi mogli za dobro drugih da ginu.

Za blagom sad najviše žude ljudi; prema čoveku sve se hladniji biva; grabi svak da se na zemlji nauživa, jer ne veruje da će na nebu da se sudi.

Ni tvoja molitva kod Boga ne pomaže: iz dana u dan biva ovde sve grublje; drukčije je sad, oče, i naše rodoljublje, Srbija i Vojvodina se čak glože.

Sad misle da treba bogato da se plate: trud za rodnu grudu i ljubav i ideali; pričaju glasno šta su za zemlju dali.

A ja s bolom mislim na tvoj život i na te,
i čini mi se sada: nisi morao umreti, sve je možda bilo prazno i uzaludno: plamičak tvoje vere samo ja čuvam budno i kroz sve mržnje ovde čistog ću ga pronaći.

SLOVO O LJUBAVI

Ako se volite ljubavlju koja buja u samoći, od razdaljine, koja je više od sna nego od svesti, i po rastanku drhtaćete od miline, mognete li se još ikada sresti.

Vi koji se volite ljubavlju isposnika, sa strahom od sagrešenja, koji kao ptica o kavez lomite krila, sećaćete se uvek jedno drugom lika. I po rastanku zamreti vam neće gušena htenja.

Ako zbog nje patiš od nesanice i u ponoć hodaš budan po bašti, ako te lomi neutoljena želja luda, sećanja na nju nikada se nećeš spasiti.

Onih s kojima se igramo oko vatre, a bojimo se da je dodirnemo, s kojima idemo kraj ponora nezagrljeni i nemi, sećaćemo se dugo ma i zavoleli zatim druge.

Ako je želiš bezgranično, a sediš kraj nje bez glasa slušajući bajku koja se u vama rađa, svanuću slično, pamtićeš je i kad se zima pred tobom zabelasa.

Ako veruješ, sedeći uz nju, da je ljubav maslačkov puhor koji svaki dodir može da strese, ako voliš u njoj san i dete, ako ti je bez nje pusto i gluho, misao na nju budiće te i kad se ristanete.

Zauvek se pamte oni s kojima se grlili nismo, čije su nam usne ostale nepoznate, kojima smo samo s proleća, u snu, pisali pismo.

Oni koji se kao reka ne mogu sliti, među kojima nema spojnog suda krvi i krvi vrele, a srca im se dozivaju ludo, zaboraviti se neće ni kad im duše budu posedele.

Ako vam je ljubav nož u srcu, a bojite se taj nož izvući, kao da ćete tog časa umreti, pamtiće te on, setiće te se i umirući.

Oni zbog kojih srca osećamo kao ranu, ali ranu zbog koje se jedino živi, u sećanje nam banu i kad zavolimo druge – i osetimo se nesrećni i krivi.

USAMLJENIKOVA PESMA

Znam, kao nepoznati u luku brod zalutala je moja duša u ove strane.

Znam da nikome ovdne nisam rod, da je trebalo da živim u druge dane.

Znam da sam tanki ptičiji glas koji se jedva iz daljine čuje.

Znam da sam trošni biljke stas, povijan vetrovima oluje.

Da nisam donela nikakvu novu vest, da ništa veliko svetu neću reći, da sve su reči moje samo ispovest, ljudska, tužna.

Ali niko na zemlji nije kao ja razumeo božje beskonačno delo, niko toliko šetao dok mesec sja ni toliko slušao lišće svelo.

Niko nije voleo tako neke sitne stvorove ni prostrana nebeska krila, niko osluškivao tako nepobidne zakone božije, samo sam ja bila

stanovnik šuma i saputnik mrava, znala potoka i vetrova smer, znala o čemu sanja livadska trava i šta oseća u grmu skrivena zver.

O znam, ostaću sasvim nepoznata novom vremenu i novome kraju, ali mene poznaju sva nebeska blaga oblaci i bube i šume mene znaju.

Potomstvu svome ispričaće laste da sam proleće pesmom predskazivala i da sam uvek kad suton poraste na usamljenim stazama snivala.

Reke će moju sliku u sva mora razneti i u sva jezera neznana, ptice će moju pesmu s mladog bora pevati kad mene ne bude jednoga dana

POTREBNO MI JE...

Potrebno mi je mnogo sunca, i to noću, jedno da me susreće, jedno da zamnom svetlost baca, u ponoru jednom dubokom, jedno da nosim u ruci kad od jada ne vidim prst pred sobom.

Potrebno mi je mnogo nežnosti, i to svakog dana, i mnogo od milošte reči, potrebno mi je primirje između srca i sećanja između neba
i bola koji pred njim kleči.

Potrebna su mi dobrodošlicom ozarena lica mnoga,
i to svakog trena, potreban mi je prijatelj i to što veći, potrebni su mi mostovi viseći preko mržnje,
preko nesporazuma nepremostivoga.

DUŠU MI POKLONI

Dušu mi pokloni.
Mene rastužuju ti krvi požari što iza sebe ostavljaju pepelište, te oluje što nište ženina snevanja blaga.

Dušu mi pokloni,
u ljubavi ja bih htela do u večna vremena da sve ostavlja traga.

Dušu mi pokloni.
Meni je malo taj trenutak zaborava, to nestrpljivo krvi htenje.

Dušu mi, dušu pokloni, od iskoni u meni spava čežnja plamena za večnim, za ljubavi trajanjem i uznesenjem.

Ja sam žena i ne čeznem samo za vrelim ljubavničkim bdenjem
posle kojeg duša pada;
htela bih u zagrljaju da doživim svetle snove
i pijanstvo onog mutnog sklada što ljubav se zove.

Htela bih da se ne izgubi nijedan naš trenutak da svaka naša milošta se stvori u kakav život, pa ma malen bio kao grumen večitog

zlata, da mi duša blista posle zagrljaja kao julska nebesa zvezdama krcata.

Dušu mi pokloni.

Pričaj mi svoje snove u tami, pričaj mi detinjstva sećanja.

Želi i ti da budeš uza me do poslednjeg dana.

Dušu mi pokloni i zadnju joj česticu svaku
i najlakši dašak svaki njenog bezdana.

O daj mi svojih suza, noćnih nejasnih muka, pričaj šta srce ti najčešće sanja.

Drhti od iznenadnog zvuka
moga koraka i glasa.

Želi i ti u mom zagrljaju da i posle smrti časa ostanu ti na mene sećanja.

ŽENA - MUŠKARCU

O, ma ko da si, ostani noćas kraj moga skuta, nikuda ne polazi.

Za onim čega nema duša mi gori i luta, i goli, jer sve prolazi.

I čini mi se, negde ljudi sad prolaznost imaju na umu, pa će doći noćas na nas breg da spokojno svega se odreku.

Večno nihaju jasike na drumu dušu nemirnu.

Ćute blago plaveti neba i teku.

Noćas me samo pogladi nežno i blago po kosama i kaži reč mi što greje.

Srce je moje pusto, dušu mi mori osama, i boli, jer prazno sve je.

I čini mi se, negde u blizini roñjeno srce da nekome smeta, pa će doći noćas na naš breg da nasmeje se svemu što biva.

Oblak u suton iznad šume sleta i vrh livada brodi.

Putuju jutrom magle ponad njiva.

O, ma ko da si, zagrljaj noćas mi vreo podari.

Srce je moje umorno, duša je moja strana gomili ljudi i stvari, i ćuti u meni sumorno.

I ćini mi se, nedaleko negde od tuga teških ljudi boluju, pa će doći noćas na naš breg da radosno svi poumiru.

Grlice tihe brdom našim stoluju i jecaju meko.

Putevi beli u nebesa uviru.

BEZ USPOMENA

Otići ćemo odavde bez uspomena na drhtavice trave blage na tugu i mesečinu po šumama na predeo usamljen što se mračni.

Otići ću odavde bez uspomena, -
mirisa što ga koscu u rukavima donose s livade,
tajne što promakne pod trepavicama pokraj straza,
zlatnika što ga putnik preko granice krijumčari.

Otići ću odavde bez uspomena.

Na poslednjem samo zavijutku još jednom ću se setiti tvojih očiju kao lepe kakve zemlje tuđe.

TRAŽIM POMILOVANJE ZA... NESHVAĆENE

tražim pomilovanje za neshvaćene
koji ne umeju da premoste ni kapilarskih razdaljina do majke i sina,
do svakodnevne stvari proste; za one koji ostaju strani rukama što ih drže u naručju, suncu pred kojim se sve razdani, sobnoj, kao košulja bliskoj, tami.

za sopstvene duše tamničare, za radosti svojih trovače, za one što viču kad im se plače, kad u nežnosti greznu, što uhode sebe kao tužina, za puškarnice srca njina, za svačiju dušu zatvorenu i opreznu.

SAMOĆA

Od jutra hodam
adom između nabujalih voda.
Nigde nikoga, samo tajna zamršena granja,
samo ja i samoća
beskrajna, slatka i očajna.

Nigde zverke, deteta, čoveka, a miris sunca nanosi te otud odakle nećeš doći nikad, i svetlost ima sjaj tvojih beonjača, uza me korača.

I kad god me grana darne, čini mi se tvoje rame ide uza me,

od senke na stazi učini se da ti čekaš,
a znam da to ne može biti odsad pa doveka.

UTEHA

Ako nismo zajedno po aprilskoj gazili travi sačekaćemo zajedno prve mirise snega.

Ja volim više zime čistotu mirnu od bolesnoga dana prolećnjega kad ruke bez strasti ne mogu da se dirnu.

Živećemo zajedno svečane dane kad duša počinje tiho da sazreva, i bivaju pune ploda njene grane, i o večnosti već kradom sneva.

Smejaćemo se zajedno u večernje čase kad se čovek smeje tiše i reše.

Volećemo se kad počinju da se života ovog sagledaju meše, kad ljubavnici postaju jedno drugom prijatelji blagi i braća.

Rastaćemo se samo pred putanjom dugom, sa koje ne može da se piše, ni da se vraća.

PRVI SNEG

Bolje bi bilo u tome prostranstvu bez ijedne žive duše da ni reči nismo izrekli, da se na bele ljuljaške nismo peli, da smo sa grlicama snežnim ćutke seli za razboje.

Bolje bi bilo da nismo budili sneg iz sna detinjeg,
da nismo srebrne jelenske rogove šumom lomili.

Bolje bi bilo da smo sa potokom uz ledeni nakovanj stali.

UMIRANJE LJUBAVI

To što nismo više volšebnici, Što ne razumemo šta šapuće granje,
Što priroda govori sa nama Kao i s drugim svetom, Što nismo bliski
više Sa kamenom i cvetom -

Ljubavi znači tiho umiranje.

To što nam zvezde opet Kao i drugima sjaje, Što se misli vraćaju u
trezno stanje,

I kule se oblaka kvare, Što sve dobija obične oblike stare -

Ljubavi znači tiho umiranje.

To što jasno vidimo sve stvari, Proleće što nam ne stavlja na čelo,
Što život svetlu oljušticu svlači, I snovi svakog jutra što se smanje,
Što se sve na malu ljudsku meru svelo -

Ljubavi znači tiho umiranje.

DODIR

Noćas me u snu tače neka ruka, Ne znam koja,

Sasvim kratko,

Samo večnost do tri dok izbroja.

I od tog dodira doñe do spoja Mene i nekog zvezdanog sveta -

Ne znam sa kojom od bezbroja Maglina, zvezda i planeta, Sa kojom od duga.

Samo nijednoga nebeskog sloja, Nijednog kruga,

Ne mogoh se setiti kad se prenuh -

Sem one ruke

Zaboravih sve u trenu.

BOLNO PROBUĐENJE

Već je, dragi, došlo bolno probuñenje i srce se steglo kao gvožñe vruće.

Već je došlo gorko, teško uverenje da će jednog dana u sivo svanuće

sve već prošlost biti. U duši duboko već se crna slutnja kao plima diže; i zadrhti srce, ko ranjeni soko, i bolno se steže, kad ti priñem bliže.

Osećam da ljubav tvoja će umreti; i biću ti, dragi, tuža jednog dana; a u dušu moju i ti ćeš uneti jednu novu povrhu mnogih starih rana.

Da, došlo je, došlo bolno probuñenje i srce mi steglo kao gvožñe vruće; da, došlo je teško, gorko uverenje da će jednog dana u sivo svanuće sve već prošlost biti.

NA KRAJU BIĆE OPET JEDNO ISTO!

Kad pomislim da će kao pene nestati I hridi ove, gde se jutros moja tuga Meša sa gorkim mirisom pelena, Kuda ću minuti ja kao svila zračna Samo, ispod plavih maslina i lovora zelena.

Kad pomislim da je sve ovo što me boli I večno tako se čini, samo senka nestalna I da će i more ovo, i zvezdu, i planinu snežnu Odneti vreme kao i čoveka, I suzu njegovu zemaljsku i radost nežnu:

Mirna bih i gorka na pesak ovaj legla I večito na njemu ostala, Ne tražeći ničemu na ovoj zemlji lek.

Na kraju biće opet jedno isto Sve, ma čime se ispunio vek.

I što bih onda činila ma šta Da mi radost doñe ili tuga prestane, Kada sam proleća jednog u maju postala Samo zato da me opet nestane.

J A I T I

O kad bih mogla samo jednom ja nekuda iza bregova pobeći od sebe.

Sasvim sama i vedra projurila bih kroz šume, razgrnula livadi nedra.

U život bih se zagnjurila, svakom bih ruku pružala.

Sa strašću bih se požurila:

da vidim u životu kako je, duša nečija ako je za radost stvorena.

Jer od roñenja sa mnom, ma kud se makla,
idem ja večno sumorna.

A meni se uvek dopadalo: kad su tice kroz noć letele, kad je lišće tiho opadalo;

kad su senke u sen sletale, kad me ljudi nisu voleli, kad su stvari duši smetale.

Oduvek je jedna ja slutila kobi, suze i bolove, i radosti moje sve pomutila.

Oduvek me slatko zlostavljala: ni u šumi, ni u ljubavi, ni u radu ni časka me nije ostavljala.

Znam, umreću i ostariću; a nju uvek mladu, uvek žednu bolova na zemlji ostaviću.

TRAŽIM POMILOVANJE

Care Dušane,

Tražim pomilovanje Za žene kamenovane, Za njine saučesnice,
pomračine noći, Za miris deteline i granje Gde su pale opijene Kao
prepelice i šljuke, Za njine živote prezrene, Za, neudostojene
samilosti, Ljubavne njihove muke.

Tražim pomilovanje Za mesečinu i rubine Kože njine

Za njene sumrake, Za pljuskove kose raspletene
Za ruku srebrno granje, Za njine ljubavi razgolićene I proklete – Za Marije Magdalene.

Za pesnikinju zemlju starinsku
Za pesnikinju zemlju starinsku, Za njene večne rekvizite i šablone,
za nebesa koja nežnošću kipte, za patetične sukobe vasiona, za livade
nekad idile site, za liriku mirisa i mesečine, za prezrene aprilske
plaveti, za oktobarskih šuma buktinje, za slikovitost njenu prastaru,
za bajku što piše inje.

Za zemlju,
Za melodičnost njene poezije, Za bogatstvo sroka Planinskih njenih
odjeka, Za njenih potoka slobodan stih, mladi Uspavanku što je
usred ušća Peva reka,
Za zdravice sto ih iz kamena Napijaju vodopadi.

Za zemlju,
Za slovo ljubve -
Poeziju ljubavnu njenu, Za madrigale vodenog cveta, Za svadbenu
igru belog granja, Za junskog neba zbirke soneta, Za pesnika koji
voli i sanja, Za kosa, za slavuja Za njega, za svakoga Koji je pao
nemilosti – Pomilovanja.

Za Pepeljugu

Tražim pomilovanje Za lepotu koja pod koritom spava Dok se
maćehina kći u zlatnom ruhu Dvorom šepuri,
Za Pepeljugu,
Za pepeo suri
Koji po njoj pada Dok kraljević kćeri maćehinoj Sasećenih peta
Cipelu navlači;
Za pastorku koja u zapećku stoji Dok su oholih maćehinih kćeri
Pune tvoje dvorane i perivoji; Za lepotu koja pod koritom spava U
lancima nehaja i prezira, Za njene u vrtu zamrznute stope, Za
pastorku koju ne izvode Pred kraljevskog prosca da bira.

Za naivne

Za one kojima se čini Da su jednaki
Siromah i bogati, Slabi i jaki,
Nesuñen i onak koji se sa sa robije vrati, Bezruki i čovek sa rukama
obema, Miropomazani i odlučen odvere, Zvani
I onaj što pred vratima čeka, Za njih, za sebe, Za svakog čoveka
Tražim pomilovanje

Za pesme

Za pesme

Sto u tankim lirskim košuljicama lziñz na posmrtnu kritiku ciču, Kad
svaki žudan kamenovanja Kamenom se na njih bacati stene, Kad
hajkači na stare slave Ledenom podvrgnu biču Pesnikove stihove
nedopevane.

Za pesnikovu prvu ljubav Zatvorenu u stihova Krhke komore i
pretkomore, Za čednost njenu, Kada pod radoznanosti padne lupu,
Kad svačije mašte vetrenjače U pohon krenu

Da pronañu gde se i zbog koga Prva pesnikova tuga začu; Za
takozvane pesničke grehe Kad ih na arhangeljske stave vage
Licemeri na okupu.Za stvaralačku tajnu nežnu kao sasa Kads
nepozvani pesmi na vrata Odnekuda spolja bane, I pesnik leži
bespomoćan U zemlju dublje od dva hvata

Za ismevače

Tražim pomilovanje Za ismevače

Koji sve isreda izvrću ruglu: Mesečevu glavobolju, I sunčev
optimizam, Dobrotu njive,

Radoznanost voda, Dušu zatvorenu,

Dušu što se lako oda, Starosti starca,

Ljubavi mlade penu, Svačiju ubogost,

Svačiju veličinu, One što za druge žive One što za druge ginu, Delo
bez vrednosti, Delo gde vrednosti ima – Za uboge ismevače Kraj
kojih simploni sreće minu Okrznuv ih samo prejanicama Svog dima.

Za zavidnike

Za zavidnike koji pomodre Od odblesaka sunčevog dana Što u nečije dvore prodre, Za čoveka koji mrzi i vodu zato Što žubori iza tuñeg plota, I zemlju jer raña i kod drugoga, I selica jato Koje na tuñu kulu sleće.

Za zavidnike

Koji pisnu kao zmija u procepu Izañe li čija smelost na videlo, Reknu li ljudi koju reč lepu Za nečije delo.

Za ljude

Koji priželjkujuda sudba nanese Na čardake veće od njihovih Zemljižotrese,

Da jezik požara

Stogove nečije slave lizne, I oni ga motre izbliza.

Za zavidnike,

Njima, care, ne treba gore kazne Od zlobe koja im srce izgriza

Za jeres

Blagorazumevanje molim Za jeres što se širi U predelima carstva tvojega Da svet tek od nje postoji, Za jeretika što tvrdi da pre njega Nije bilo ni požara ni vulkana, Ni mesečina, ni sunaca, Ni injem posutih šuma, ni snega, Da istorije reke tek od juče Pene se i huće.

Za velmože koje govore, Da za Uroša nije bilo gospodstva, Ni zlatnih kondira, Ni manastira.

Za ljude kratkovidne I uskogrude.

Za mladoga koji misli da je čovečanstvo, Da lepota koju mu oči vide, Nastaje kad on je na svet nasto, Da niko nije voleo slično, Da velika svetkovima ljudskog života Tek s njim posta.

Za svačije mišljenje detinjasto I jeretično.

Za svadbe bez venčanja

Tražim pomilovanje za svadbe učinjene bez venčanja bez blagoslova arhijereja, van Studenice i Dečana, za svadbovanja onih koji su sunce uzeli za svedoka, a za izmirnu

proglasili miris bilja; za one što su bez svatova, kao u zadužbinu Svetoga kralja, ušli u duboku šumu mirnu punu kosova, zeba, kreja.

I nad otvorenom knjigom života što je blistala, šumela i mirisala, kao iznad jevanđelja, na pitanja šume

uzimaju li se drage volje odgovorili, prvo čovek pa onda žena,

kao pred sveštenikom što drugi čine, da će zajedno sav život proći, njegovo mesečinom obasjano vilinsko polje

i njegove urvine.

JEDNO UVERENJE

Moram ti lepe večeri neke zenice tople zgledati do dna, pa ti na kapke providne, meke, lagano kao milovanje sna spustiti usne.

Moram ti jednom u dana jatu od morskog dana učiniti drag, pa ti na srce, blago kao bratu kad bih da bola otklonim trag, spustiti ruku.

Moram, kad jednom opazim da me s radošću sretiš poslednji put, uz tihu pesmu na tvoje rame, taj tako čudno primamljiv kut, spustiti glavu.

Tako ćeš lepih jutara nekih pružajuć drugoj zenica dna reći: "O, gde su oni meki, slični milošti lakoga sna poljupci njeni?"

Tako ćeš često u noći jatu, kada ti život ne bude drag, reći: "O, gde je ona kao bratu da mi sa srca zbriše bola trag dodiranjem ruke?"

Tako ćeš, posle lutanja razna osamljen kad se vidiš prvi put, reći: "O, gde je ona mazna ramena moga na osamljen kut da spusti glavu?"

NAŠA TAJNA

O tebi neću govoriti ljudima.

Neću im reći da li si mi samo poznanik bio ili prijatelj drag; ni kakav je, ni da li je u našim snovima i žudima dana ovih ostao trag.

Neću im reći da li iz osame žeñi, umora, ni da li je ikada ma koje od nas drugo volelo; niti srce naše da li nas je radi nas, ili radi drugih kadgod bolelo.

Neću im reći kakav je sklad oči naše često spajao u sazveždje žedno; ni da li sam ja ili si ti bio rad da tako bude - ili nam je bilo svejedno.

Neću im reći da li je život ili od smrti strah spajao naše ruke; ni da li
zvuke
smeha voleli smo više od šuma suza.

Neću im reći nijedan slog jedini šta je moglo, ni da li je moglo nešto
da uplete i sjedini duše naše kroz čitav vek; ni da li je otrov ili lek ovo
što je došlo
onome što je bilo.

Nikome neću reći kakva se zbog tebe pesma događa u meni večito:
da li opija toplo kao šume naše s proleća, ili tiha i tužna
ćuti u meni rečito.
O, nikome neću reći da li se radosna ili boleća pesma događa u
meni.

Ja više volim da prećutane odemo ona i ja
tamo gde istom svetlošću sja i zora i noć i dan; tamo gde su
podjednako tople i sreća i bol živa; tamo gde je od istog večnog tkiva
i čovek i njegov san.

MOJ SVET

Moj svet se sastoji od misli mutnih, od srca pometenoga, od onoga što u bolu dokučim, moj svet se sastoji od nedorečenoga.

Moj svet se sastoji od sumnje u Boga, od priželjkivanja da ga ima negde gore, od prigovora njegovim zakonima, njegovoj volji da čovek bude stvoren.

Moj svet se sastoji od nespokoјstva, od prezanja pred svačim, u njemu su i skrušenosti blage svojstva i pobuna što čovek proñe tek što zakorači.

Moj svet se sastoji od onoga što se misli kad je ponoćna tama, nestalniji je moj svet od dima, od tuge tiši.
Stotinu vasiona svet sad u meni ima i stotinu krugova čistilišnih.

RAZGOVOR

Pitaju me svu večer njegove zenice žedne: »Jesi li ti rosa što na pustinjakove ruke pada nežno?

Uteha što u svete noći pohađa bedne?

Je li bilo negde sušeno i neizbežno tebe da volim?

Jesi li ti suza srebrna pred grubošću i zlom?

Osmesi tvoji jesu li sa tobom isti?

Čime si ti vezana sa ovim sitnim tlom?

Jesi li ti plamen na kome se duša čisti umrljana životom?

Jesi li ti duboka kao tvoje oči neizmerne?

Jesi li ti kao san moj o tebi dobra?

Hoće li moći ruke tvoje čiste i smerne da odagnaju sa čela bore, što ih pobra'

idući životom?

Hoće li ljubav tvoja kao uplašena krila pobeći ako te se usana mojih takne plam?

Hoću li, ako i ti sa mnom budeš bila, ostati zazidan u sebe, i sam do kraja života?«

A ja spustih glavu na uzdrhtale dlane gledajući u sebe bolno i neumitno, i bi mi kao da će celo biće u suzu da mi kane; i učini mi se srce odveć sitno njega da voli.

PESNIKOVO VIĐENJE

Ko sunce voli

senka ga ne napušta ni jednog trena.

Ko boje voli

na zenice mu padne mrena.

Ko živi u sebi

napada ga sve izvana.

Ko ne zna da vredja umire od zadanih rana.

OŽILJAK

Ima u duši mojoj ožiljak koji samo u snu boli, Danju se smejem i ne osećam ga, noću nejasno tišti hladnoćom uspomene na neku smrt.

I ne znam od kog bola je ostao, i da li je to bilo jutro ili suton kad se urezao u moju dušu.

I često se bojim: možda on nije trag prošlosti, možda je tamna slutnja na nešto bolno što dušu očekuje.

POSLANICA

Bože, ja znam da me ti ne poznaješ slučajno ruka tvoja život mi je dala slučajno ona me diže i obara.

Bože, tebi je svejedno da li je zala pun život moj ili dobara.

Mada smo bili u tvom krilu, zaboravljaš na nas kao mi na davno rasute snove ne tiče se tebe da li smo plakali danas, ni gde ćemo proliti suze nove.

Ja znam da ti nas ujedno vrstaš, da duša moja utešna je varka, isto smo pred tobom ja i pauk krstaš i na kamenoj ploči šarka;

Isto je pred tobom potoka žubor i moj glas; jedno su uzdah moj i miris iz bašta; pomeriti se neće nijedan trun, ni vlas; nad zvezdama što je na zemlji ispašta'.

Pred licem tvojim jedno su stena gruba, i srce moje, i rubini i topazi; ni kad stanem prestolu tvom kraj svetlog stuba, poznati me neće oko tvoje, i ako me opazi.

I kad god siñeš u života ovog tamu kao postanje, cvetanje i smrt, svud hodi duša tvoja kroz sebe samu kao kroz tuñi vrt.

OZDRAVLJENJE

Dugo sam болоvala od ljubavi

i činilo mi se važno vrlo da li ima negde ili ne nečega čega nema.

A od jutros sve

razumem čudesno,

i mislim da je umesno udesila priroda ili slučaj naneo, te nisam uvek draga bivala čoveku koji bi mi čežnje zaneo za nečim čega nema.

U zamišljene sreće maženju istrošilo bi mi se srca pola, utopila bi mi se duša u traženju nečega čega nema.

Sad jedino kao nad srećom strepim: da li će ovaj dan svanuti oblačnim ili lepim, jer znam, ništa mi ne može doneti nečega čega nema.

ODGOVOR

Pobrala sam spokojno reči tvoje plahe i pune nekakvog bola, jer znam, nećeš otići u monahe, kao što zbog nečeg kaza.

O, veruj mi, biće i drugih staza kojima ćeš pobeći od mene ti.

Pomisli samo kako mene nije ni bilo; kako sam ja samu sebe izumela samo da bi me ti voleo, samo da bih umela biti san tvoj o meni, tvoj san koji me je gorko bolelo.

Ili poveruj jednog dana kako mi duša smeta da imam duše, kako mi srce smeta da te volim celim srca toplim dnom. Pomisli kako sam ja stkana od nadopunjavanja života snom.

Pomisli sve što ti je uteha.

Poveruj kako sam ja kriva što u meni još pre roñenja, pre detinjstva i pre mladosti gori bolna i živa strast da svoje i tuñe radosti pretvaram u bol.

Ili pomisli, da je i moglo biti sve za čim tvoja pesma žali, bilo bi tek za dah časa, pa večnost celu opet ne bi znali jedno o drugom; unepovrat i ništa ipak bi moralo sve da utalasa.

Pomisli, izgubićemo se u noć kao pesme tvoje odjek tužni u moj kraj;

i znaj, i san i čovek i bol i sreća prolazna da je; i da ništa nema toliku moć da večno traje.

Ili, kada gorku ovu od mene dobiješ vest, pomisli da je isti ceo svet, i bolnu o meni svest uzberi kao otrovan cvet i baci je na drum.

I pomisli ponovo

kako mene nije ni bilo, kako sam ja samu sebe izumela samo da bi me ti voleo, samo da bih umela biti san tvoj o meni, tvoj san koji me je gorko bolelo.

PONOĆ

I odjednom čudno se nešto dogodilo, kao reč čarobna neka da se rekla: oživela je na zidu slika i reka široko potekla, i krišom u nju pouvirali listovi poumirali.

I odjednom tužno se nešto dogodilo: u visokom nebu čuo se krik, to je zrno neko pogodilo nad rekom, u srebrno krilo, pticu koje nije nikad bilo.

PESMA NAM ŽIVOT ZNAČI

Ej, ti zaboravila sam ti ime na poslednjoj stanici ludila Čuj me
Kroz krvotok mi poezija teče neko je rekao život mi pesma A tebi
a meni

Pospane oči na pločnicima večnosti piju, misli nam bdenje odnose i
bolesna jesenja noć u umiranju naše lek

A ti, a ja

Neko nam snove otima, moj putokaz u ludnicu vodi, tebe ruševine
dave...

Još uvek mi kroz krvotok najezda teče Znaš šta?

Pesma nam život znači život nam nije pesma

LIRSKI RODOSLOV

I bi moj prvi dan

bilijardama tuñih dana dodan, i svet nad sobom zapazih neba svetlom čudu srodan.

I bi detinjstvo -

kovitlac pahuljica, svitaca, duga, i kao carstvo oko mene nemuštih i nerazgovetna tuga u njihovom liku

i njihovo biće s mojim isto i naučiše me svom jeziku.

U to svoje nemušto doba kao vrači

i jurodivi

poimah svet i živi i neživi, poimah svaki šum šta znači; razlikovah gnevno zujanje pčela od svadbene njihove himne, i laveže lisica od laveža pasa, razlikovah glas vranin od gavranova glasa, i ćutanje ribe od ćutanja raka, i kao svanuće žudno slušah petlove iz zaselaka.

I buknu mladost,

neočekivano

kao šuma od julske žege prolomi se doziv života kao doziv groma.

Bi nejasnih slutnji, neslućenih otkrića, bi snova, uzleta i brodoloma,

i javiše se kao živa bića Smehom i krikom

prvi, neočekivani, slik za slikom.

Bacih se kamenom u maticu reči slikovi se odazvaše kao planinski odjeci, razgrtoh grane, magle, trave, javiše se pesme kao što se jave preplašena ptičija jata na glas ljudskoga stvora, počеше misli da se roje i kao pčele da se jedna o drugu hvata.

I bi ljubav.

Do devetog vala srce se prope, sav svet u meni beše na noge usto zalutah snovima u proleće, pustih ptice u nedra.

I poželeh da sve propatim, saznam, da sve uzmem i sve razdam.

I kao biblijsko otkrovenje bi iskustvo -

a i sad se ljubavi čudim vazdan.

I bi pesničko zamonašenje.

Zaustavi me neko vatrenim mačem i naredi da rečima cvetam, da reč začnem.

I satvorih svet

ni na nebu ni na zemlji, svoje pučine i kontinente, i sunca mnoga.

I smestih se cela u pučinu srca sopstvenoga.

I samoća postade

moja podanica i skutonoša, stražar u mome svetu, kraj moga praga.

Nisu me se ticali tuñi svetovi brojni, ni vera tuña, ni dobra, ni loša.

Svet moj i ja

bili smo jedno drugom dovoljni.

Izgubljeni u samoći kao u stepi, sumnjom se katkad kao kamenom u ruci na svet svoj bacah, i ruših ga kao kulu od karata, i sama na njemu otvarah vrata, slušajući žudno kada spolja plinu prizraci i prizvuci.

I zatim ponovo vaspostavljah sveta svoga stepsku samoću i tišinu.

I opazih

da je smrt čoveku prva suseda kud god se okrenem domovi njeni, njezin prozor u moj gleda.

smrt započe

i mojim životom da se bavi.

I pojmivši da je njeno sve odreda, sklonih se u tuge tamnoj dubravi.

I pomislih, tako u susedstvu smrti, vreme je da ruke skrstim, da zvezda posmatram na nebesima bilione biliona,

da slušam šta srcem odjekuje kao prostorom zvona; ali me ponovo pozva u svet nemira i nesna nekoliko u meni pesnika demona.

i bi ponovo pesma.

MONOLOG RAZOČARANOG

Osmesi su se pretvorili vremenom u dosadu, u suze, u ljutine.

Najsvetliji zaveti, obećanja postali su bremenom.
Ruke što su milovale počele su zlo da čine.

Nema ljubavi koja nije postala ili gañenje, ili ravnodušnost ili sažaljenje.

Nema reći tople tri puta izgovorene sa istom snagom.

Nema sna koji nije postao grubo htenje.

Nema poverenja koje se nije pomutilo ni vere da nije pokolebana.

Nikada nije mimoišlo zlo koje se u radosti slutilo.

Nikada radost i lepota nisu trajala tri puna dana.

NEMIR

Bojim se časa smrti.

Šta ću reći sestri kad stane iz smrtnog sna da me budi,
da me pita
za osećanja na zemlji skrta.

Šta ću reći bratu kad izañe
iz vrta pravednika da sretne mene,
i ugleda misli skrivene iza mog prozračnog lika.

Šta ću reći ocu
kad mi kaže
pri susretu reći što blaže prerastanja i dobrote krajne, i ugleda dela
što sam htela
da na zemlji budu tajne.

Šta ću reći tebi
kad sa ovoga sveta odemo u prostore plave; u svetlosti sunca i
zvezda kad se sva tamna gnezda duše jave.

MLADIĆEVA TUŽBALICA

Kuda ćeš sama ti što si htela samnom svuda?
Kako ćeš ležati toliko bela posred blata?
Kuda ćeš u tamu ti golubice umiljata?
Mnogo je na svetu devojaka tebe nema.
Mnoge su devojke na svetu lepe kao ti nisu.
Mnoge se slatko i blago smeju, tvog smeha nema.
Svima će opet doći proleće tebi neće.
Svi braće ponekom cveće što cvate, ja ne za te.
Sunce će mlado svakom sjati, tebi neće.
Svak će ponekog na igru zvati, Ja tebe neću.
Svak pesmu u srcu ponekom sprema, tebe nema.

ZVEZDE

Znam teško ti pada, okolo ljudi ginu, a ja kao besposleni monah u zvezdanu gledam visinu.

Gledam kako se dižu večernji lukovi i svodovi, i zvezde mi bivaju bliske kao seljaku jesenji plodovi.

Gledanje u njih me leči kao zavičajno lipovo saće, i mami više nego putnika vatre domaće.

I noćas samo da iskapi pila zaborav za njih sveži, zahvatila sam ga šakom s izvora kome pesak zvezdani na dnu leži.

Ali ne boj se, jutros sam oči spustila na zemlju bodra.
Kada ustreba snage, znam, nada mnom zvezde su i nebesa modra.

MILOŠTA

Kada se setim tvoga lika kako se u bolu čisto smanji, i očiju tvojih kako se tada mute; tvoje senke pognute kad se setim kako se kraj zidova vuče kao senka prosjaka, od milošte mi zadrhte ruke, i kad bi bol mogao u naručju kao dete da se njiše, ne bih ga spuštala s ruku od jutra do mraka.

Kad se setim tvojih ruku kako u bolu okoštunjave kao ruke samrtnika, kako sve na tebi prozračno bude i bez mišića, kao da je samo tuga od svega tvog ostala bića, sve svoje radosti bih htela, sve želje skrite, u blaga da raskujem dela da tebe štite.

POEZIJA

Samo poezije bogu

ljubimica sam bila.

Sve moje tuge on je pretvorio u zrake, teškoće i terete sve u proleća oblake.

Sve moje bolove on je u radosti preobrazio, drugi kad su me vreñali, on me je mazio.

Grehove sve najgore vrlinama je pozlatio, gubitke darovima najdražim uvek uzvratio.

Postupke sve moje on je jedini razumeo.
Svi kad su od mene otišli, on je ostati umeo.

OPRAVDANJE

Srce moje misli večito neku tužnu misao.

I ma šta sa mnom bilo: budem li kome postala žena verna,
ili dragana čija, ili ma šta drugo; ili budem uvek smerna sanjalica
ostala.

Bude li duša moja sveto sedište jedne ljubavi;
ili srce moje bolno središte svih nežnosti,
ti mene uvek voli:

Jer srce moje misli večito neku tužnu misao
što mene jedino boli.

I ma čega da se latim, plemenitog ili zlog: mognem li zbog drugih
da patim, ili budem neku sreću srca svog tužnim bolom kupila; budem
li katkad praštala, ili se budem uvek svetila, znaj da sam grehove
sve već davno iskupila, znaj da sam već davno zbog svega
ispaštala, i uvek mi oprosti:

Jer srce moje misli večito neku tužnu misao
što mene jedino žalosti.

RADOSTI

Kao svetiljka kraj obale rečne, što se drhtavo produži u vodi, u duši našoj svaki mučan dan bolno i drhtavo se nastavi.

A radosti iščezavaju brzo kao kružni talasi na vodi, kao beli oblaci na nebu, kao proleća
radosti iščezavaju brzo.

Slično ponornicama u dubine zemljine tople i tamne što rone, bežeći od pogleda bola kap traži duboke kutove srca.

A radosti su naše krilate, kao mirisi proletnji, kao nove ljubavi
radosti su naše krilate.

Žudno, kao školjka zrno peska što prigrli i obviije biserom, duša naša hvata se za bol i najdražim ga blagom ogrće.

A radosti se opaze tek kad proñu, kao iluzije tica šarena, kao mladost,
kao život
radosti se opaze tek kad proñu.

ZELENI SUMRAK

Oko mene nekad je morao

zeleni sumrak biti i mirisati smreka.

I kao da je jastreb ili orao spuštao se u moju blizinu kad zvezde u vodu kanu.

I možda je golubica meka jedno jutro mrtva osvanula na mom zelenom dlanu.

Zvezde su gledale u moj dom i mesečinu pio
s vodenog cveća jelen.

A jednom, kad minu oluj ili grom, breza se u mojoj blizini zagrlila granje i prosu.

I čini mi se da potok zelen proleća jednoga ostavi na mome krilu rosu.

I kao da je još onda, svoj večni pevajući smer, zastao začuđen kraj mene čovek ili zmaj,

šumski bog ili zver, a oči kao proleće zelene i gorke kao pelen žeñ kobna beše obojila.

I kao da i to se zbilo u suton zelen,
kad šume slaze na pojila.

POZDRAV RECI

Nestašna reko, u dnu moga sela, da li još pamtiš stare naše igre?
Ko sad zmajeve šarenoga čela kraj tebe pušta, i nemirne čigre
goni, te vezu?

Da l' još po tebi od hartije lañe sa nevidljivim putnicima plove?
Ko imenima što u knjizi nañe dalekih reka naivno te zove, novim i
novim?

Obale tvoje da l' su puste ili kakva majušna i bosa princeza kraj
tebe šeta ko po sjajnoj vili -
u rukama joj od lista lepeza -
i čeka princa?

Da li i sada od vrbova pruća raskošni dvorci kraj tebe se grade, i
ograñuju dvorišta bez kuća, da li mesto drva po njima se sade
suncokret i krlja?

Često na tebe mislim sad kraj vode po kojoj pravi brodovi i lañe sa
putnicima ponosito brode; u kojoj samo poneka se nañe kapljica
tvoja.

Kraj koje uvek, dokle suton pada, procveta bezbroj ukrasa, sitnica
na ženskoj ruci. Mnoga sjajna zgrada u čijoj vodi oholost svog lica
stookog ogleda.

Al' tek sad mi se, reko, život čini nastavak naše u detinjstvu igre, za
nečim, možda, čega nema trka, il' kao što svet bi oku naše čigre
učinio se: samo jedna zbrka šarena i čudna.

ČIM SE SRETNEMO

Čim se sretnemo,
otvara se dvorac začarani čije mi samo imamo ključe i prošlost sine
kao kometa što snopove svetlosti za sobom vuče izumrloga jednog
sveta.

Čim se srenemo,
razgovor se meñ nama povede nemo, otvara se sunčana škrinja
gde su posavijali prozirna krila svi naši dani,
sećanje zaromori, zarominja.

Čim se sretnemo,
zaronimo u virove uspomena kao gnjurci
što traže rumene sprudove koralu, u okeanske talase sure.

Čim se sretnemo,
zovem se opet imenom kojim sam tebi se zvala.

Čim se sretnemo, setimo se mesečevog istog sjaja, istih oblaka,
staza u tmuni, kao dva putnika u tuñini istoga svetlog zavičaja.

BOGOJAVLJANJE

Jovanjski mraz. Drvo i kamen puca.

Kraj obala zaležene Kolubare čekaju ljudi, deca, žene stare, da pod probijenim ledom zasvetluca,

lik božiji topliji od sunca u ledenom viru vodu da ozari.

Mesec sleđen više ne krstari.

Sleđene zvezde. Drvo i kamen puca.

Bog se čoveku uvek javlja obnoć.

Sad će, samo što nije, bliži se ponoć.

I božije lice svetlo u viru sinu.

Samo ga dva ne opaziše čoveka.

Jedan ode kući. Drugi osta da čeka, gledajući čas u vodu, čas u visinu.

GLUVI PRASAK

"NEK SE VIŠA SILA ZA NJU IPAK BRINE"

Slabašna mi molba i trebnik bez ruha.

Malo škrtih reči, stihovi bez sluha; Biću gluvi prasak njene veličine.

Kad se za se molim greh natkriva svode Kako pogled uprem misli mi u ruglu; Jer anđeli krase podnebesnu kuglu, S pesmom njena stiha na nebo ushode.

Bolan jecaj trave što opanak smoči; Ropac žutog mrava pod stopalom dzina; Na grobu junaka i smrt belog krina -

Svi stihovi njeni imali su oči.

Na brdašcu porta ograñena plotom.

U njoj jagnjad bleji nenasita mlekom, Umakla su pažnji čobaninu nekom; Stihovi joj slade Hristovom dobrotom.

Uzlaćeno klasje šumarku do nogu, Žetelački poklik razvejao plevu.

Puška srećnog dede raskrilila ševu; Svaki stih joj himna milostivom Bogu.

"NITI MI SE PITA NITI SAOPŠTAVA".

Jer kad voskom piše molitvu uz plamen, Njenom čednom mišlju uzvruća se kamen; Nebom stihom kliče a pod pločom spava.

"NEK SE VIŠA SILA ZA NJU IPAK BRINE".

Anđeli su DESI obrazdili kretnju -

Spremna ona ode i za rajsku šetnju.

Ja sam gluvi prasak njene veličine.

SUTRADAN

Tužno je proći jutrom kuda juče večerom prođoše naše pjane stope: kraj prozora gde si me poljubio deca uče, na klupu našu vrabac se smelo pope!

Nigde nema sinoćne mutne divote, ni reči koje smo izmešali strasno; ruku tvoju i smeh i reč dan mi ote, i sve o čemu snovali smo kasno.

Kao sove prhnule su naše seni, uplašene ispred sunca i jutra; mi nikad nećemo proći zagrljeni po danu, mirno, ne strepeći za sutra.

Život će preko nas prečiti talase, sutoni naši biće bez povratka.
O, tek ujutro jasno, jasno zna se kako je staza naša tužna i kratka.

NAŠA TAJNA

O tebi neću govoriti ljudima.

Neću im reći da li si mi samo poznanik bio ili prijatelj drag; ni kakav je, ni da li je u našim snovima i žudima dana ovih ostao trag.

Neću im reći da li iz osame žeñi, umora, ni da li je ikada ma koje od nas drugo volelo; niti srce naše da li nas je radi nas, ili radi drugih kadgod bolelo.

Neću im reći kakav je sklad oči naše često spajao u sazvežñe žedno; ni da li sam ja ili si ti bio rad da tako bude - ili nam je bilo svejedno.

Neću im reći da li je život ili od smrti strah spajao naše ruke; ni da li zvuke smeha voleli smo više od šuma suza.

Neću im reći nijedan slog jedini šta je moglo, ni da li je moglo nešto da uplete i sjedini duše naše kroz čitav vek; ni da li je otrov ili lek ovo

što je došlo
onome što je bilo.

Nikome neću reći kakva se zbog tebe pesma događa u meni večito:
da li opija toplo kao šume naše s proleća, ili tiha i tužna
ćuti u meni rečito.

O, nikome neću reći da li se radosna ili boleća pesma događa u
meni.

Ja više volim da prećutane odemo ona i ja
tamo gde istom svetlošću sja i zora i noć i dan; tamo gde su
podjednako tople i sreća i bol živa; tamo gde je od istog večnog tkiva
i čovek i njegov san.

SVEJEDNO JE

Ma živela hiljadu godina, biću posle smrti ista sa nerođenima.

Ma bila najsrećnija, biću posle smrti ista sa onim ko je uvek plakao.

Ma bila klevetana, biću posle smrti ista sa onima koje su hvalili.

Ma ostala u sećanju svih ljudi, neću posle smrti znati da me se sećaju.

Ma posedovala sva znanja, znaću posle smrti manje od zemlje grumena.

Ma imala srce toplije od anđela, biću posle smrti ravnodušnija od samog kamenja.

Ma se svetlosti vazdan radovala, neću posle smrti moći izići iz pomrčine.

Ma kako svesna sebe bivala, neću posle smrti znati da sam postojala.

PROLEĆE, A JA VENEM

Zeleni požari trava bukte okolo mene, a ja venem.

Suncu u oči pravo gledaju jagorčevine zene, a ja venem.

Nebo je mlada bašta puna glogove pene, a ja venem.

Ptica u granju gnezdo sve jutro kljunom dene, a ja venem.

Ruke su devojaka
perunike nerazvijene, a ja venem.

Svakoga se trenutka ponešto u život prene, a ja venem.

NAD ŽIVOTOM

I

Osećam, poludeću proleća ovoga zbog neke daleke lepote.

Smejem se,
a sve mi je kao da suza neka ogromna u meni sija, i kao da tuga
teška kroz mene protiče.

Smejem se,
a kao da me se duša čija gorko dotiče.

II

Osećam, poludeću proleća ovoga zbog neke daleke lepote pod nebom roñenog bola i zanesena lutaću ispod zvezdanih kola.

I ma gde bila, uvek ću biti na visokom bregu ispod samog svoda.
I ma šta gledala videću na vodama senku broda.

I kada leta budu
i uzri na njivama klas činiće mi sa da čujem zloslutnica ranih blago
rastužen glas.

I ma sunce sijalo ja ću čuti šapate mlade aprilske kiše O poludeću,
poludeću i neću nikada više iz proleća ovoga pobeći i večno ću o
njemu sniti.

Ni opaziti neću
život što tek mi nagli.
A prošlosti za mnom staza kao zmija
u malen kotur će se sviti i nestati u magli.

I osećam, ostaću žedna ove daleke lepote.

I vraćaću se na ovaj svet u doba kad zloslutnice jednoliko jadaju, u doba kad cveta cvet zelenog kukureka

i mlade kiše padaju u smeh srebrnih reka

I zaplakaću kada spazim oblaka belog galije nebom zanihan hod I biće mi sve žalije kad širokom rekom mine brod i odnekud rupce bele u pozdrav zanišu

daleki dani koji mi behu po bolu i smehu na zemlji rod.

SVAKA TVOJA REČ

Svaka tvoja reč, u meni je do pesme porasla svaka tvoja reč.

Svaki tvoj dodir, u meni je do zagrljaja porastao svaki tvoj dodir.

Naš slučajni susret, u meni je do života porastao, naš slučajni susret.

Sve što mi se zbog tebe dogodilo, kao očarano živi u meni, i čini se, neće proći, sve što mi se zbog tebe dogodilo.

I volela bih da te tek sada volim prvi put.

Volela bih da ne verujem da će mi srce za tobom proći kada budeš jednom otišao.

POZDRAV NEPOZNATOJ

Ženo neznana, gospo blagorodna, onoga za kim moje srce žudi, da vas sad voli, znaju Bog i ljudi, o srcu mome on zboriti ne sme nikada nikom, ni čime probudi, kao cvet na biljci, na duši mi pesme.

Ja znadem, gospo, kako on glavu spušta u blede ruke kad bol ga ljubavni skoli, ja znam kako on mrzi, kako voli.

Ja znam, vi ste mu sad život i sreća, a ja mu bejah bol i svetinja.

On sanja ljubav ukraj vašeg skuta, i srca vaša ko zvezde su srodna; al', ženo neznana, gospo blagorodna, misao na mene kao avetinja ja znam da sada vašim domom luta.

STANICE

Noćas na putu preda mnoom blešte u mesečini ogromne, bele sante, stanice bola.

Male postaje radosti samo jasikom obeležene brzo će promaći.

Život će kraj njih prohujati ne dajući ni da se nakupi pregršt tog zlata prostrtog pod granama, ni da se kaže i čuje topla reč, ni detetu ime da se nadene.

Brzo se mora rukovati, i prsten brzo nataći, munjevito sagledati šta drage oči pitaju i poručuju.

A kad se dojuri u stanice bola, gde se putevi ukrštaju i daljine prete, stajaće se dugo u studenim čekaonicama iznad kojih svetli mesečev komadić leda

i zelene kazaljke časovnika idu sporo kao na smrt osuñeni.

U jednoj od njih ostaću zamrznuta.

Uzalud će voz piskom dozivati i mahati rukom oni što put nastavljaju, ostaću između santi nad kojima svetli mesečev komadić leda.

SAN

Uvlači se lagano san u moje misli i mrsi ih kao vetar visoku travu livada.

U tom času čudno se dotiču, obraz uz obraz, radosti i tuge koje se nikad dotle nisu srele, kao što se rumena lica bulki naslone poneta vetrom, na modre oči različka.

Niha se, niha nebo nada mnom. I najednom sve se moje misli okretoše tebi svojom suznom bisernom stranom.

Tako ponekad, uvečer, topole okrenu nebu srebrno lice svoje krune i čekaju noć.

NISMO MI KRIVI

Toplo je polja milovao tih, tih zamah jugovih krila, kad sam s tobom draži od svih, svih dana provela bila.

Hteli smo svega šetati čas, a dan smo jedan šetali dug sve do u suton siv -

ali jug, taj topli jug tome je kriv.

Kao poljubac šaptala kap, kap svaka pri padu s grana, raskošno snežni smeja se slap, slap snežni i voda sa brana.

Jedanput samo na um nam pao on koga volim, i da je greh naš izlet, prema njemu, ali smeh, taj voda smeh tome je kriv.

Visibabe je ćutao cvet, cvet skriveni negde kraj žbuna, ali dragi tvojoj ipak smo pet, pet neznih pronašli kruna.

I na rastanku, kad besmo tužni, meni si ovu dao na dar kiticu cveća rana, ali čar, tome je čar kriva proletrnjeg dana.

STRAH

Plašim se kad pomislim da će doći poslednja nedelja našega drugovanja.

Znam, biće proleće i sunca žar, i s bolom ostavićemo na dar jedno drugom slatka dugovanja.

Znam, cvetaće rumeno dani poslednje nedelje našega drugovanja, mirno ćemo se pozdraviti; a nikada nećemo ozdraviti od čudesnoga tugovanja.

Što dana tih da ugledamo tica srebrna krila, u šumu u senci celu; što tada baš da nam oči sretnu onu krunicu cvetnu radosnu i belu, belu.

NE TREBA SE NADATI

Ne treba se nadati, izneveri svaka nada.

Već iza devete neke vrleti, cvetnog polja ili sela, sećati se čovek jedva je kadar i onog zbog čega je jednom hteo umreti.

Ne verovati u časne reči, u vrline,
ni da večno traju bol i ushićenje, već iza devete neke planine da s podsmehom što o tebi rekne i prijatelj doñe u iskušenje.

Ne treba se nadati u ljubav, verovati da nas može iko voleti do poslednjeg časa zemna.

Srca ljudska su za ravnodušnost, za zaborav,
uvek spremna.

ISKUSTVO

Znam ljude s mislima koje ne smeju da se misle.

Znam buntovnike s rečima koje neće moći da reknu.

Znam zaljubljene sa suzama koje ne smeju da poteku.

Znam paćenike koji bol guše u smehu.

Znam sanjalice sa snom koji nikad neće biti java.

Znam željne odmazde sa rukom koja mora da se sputava.

Znam pesnike sa pesmom koja se samo za sebe piše.

Znam mnoge sudbinom pritisnute, a jos dišu.

LJUBAV

Mojoj misli na tebe neznoj i smernoj ne znam uzroka, ni časa začetka, ona je kao zaručnički prsten na ruci vernoj kružna: nema ni kraja ni početka.

U mom srcu svemoćna je ova misao, ona zbilje pretvara u čarolije; svemu što biva daje draž i smisao, zbog nje moj osmeh sine, suza se prolije.

Zbog nje moje oči bivaju lepšim, snovi boljima.

Na moj život blago pada odsjaj njen kao po umornim putima i poljima mirisna večernja sen.

VOLELA SE DVA VETRA

Volela se dva vetra s dve planine kao što se vole dva sunca, dva duha, kao što se vole dva vida i dva sluha, ili sjaj sunca sa sjajem mesečine,

ili s nebesima ledene visine.

Grlili se iznad brda i poljana, u lišću grana i iznad bezdana, nisu znali šta da od sebe čine,

niti grleć se koje je od njih koje, ni umeli da se razmrse, razdvoje - kao dva pljuska i dve grmljavine.

Kad se polome o krševe, o granje, voleli se tugom i sećanjem - dva vetra sa dve daleke planine.

TAJNA

Spustila sam oči i zaplakala u sebi, tamo gde niko suze ne vidi.

I poslednji, nevidljivi put, uzela sam te na svoje srce i zagrlila kao što se san grli.

Pružila sam ti, u sebi, uvek sputavane ruke i nevidljivo za druge spustila ih na tvoja ramena.

A ti si s bolom slušao nasmejane reči što sam ih kao šarene ptice bacala u gomilu da je zabavim.

TI KIŠU VOLIŠ

Ti kišu voliš, evo kiša pada.

Ne čini li ti se, blage uspavanke, što bi ih s najdražih usta hteo čuti, glasovi o kojim uvek sa žudnjom snevaš, po svoj vasioni da su razasuti?

Ne čini li ti se da najslañi snovi u suze teku pretvoreni mnoge?

Ne čini li ti se, negde kao plima nečija nežnost prema tebi raste, i prosipa se tu pred tvoje noge?

Ne čini li ti se, neko tiho zove: DOĐI K MENI, DOĐI, DOĐI.

Ne čini li ti se da govore kapi, da odjekuju svi prostori suri: POŽURI K MENI, POŽURI, POŽURI.

Ne čini li ti se, bezbroj nekih grla nečijim mekim glasom umiljatim da ti govori:

patim, patim, patim.

Ne čini li ti se, pljusak milovanja o kojim se u najtišim časovima sanja da lije sa svih grana i oluka, buja po gradskim pločnicima golim, i da glas neki toploga prizvuka šumori odasvud:

volim, volim, volim.

Ne čini li se, u naletu jačem neko ko dugo je suze uzdržav'o da sad ih lije i bolje mu biva?

Ne čini li ti se, odasvud se sliva, odasvud roni:

plačem, plačem, plačem.

Ne čini li ti se, mada sunca nema, lepota neka kako sviće svuda o kojoj si sanjao od postanja?

Ne čini li ti se da govore kapi, da čuješ iz njih topla obećanja: dogodiće se čuda, čuda, čuda.

JEDNA SMRT

Zavole zumbul lepi

juče, kad zora svanu i sunce poljubi cveće, šume i poljanu i na njoj
rosnu travu, ljubičicu plavu
zavole zumbul lepi.

U istom žbunu behu; i kada večer pade, on joj na sveža usta
poljubac prvi daje, na čedna, rosna usta.

Ćutaše šuma gusta.

U istom žbunu behu.

Danas stoje u vazi, spustili glave nisko.

Končić im nežna tela u topli zagrljaj stisko.

I zumbul s plave kose pije joj kapi rose poslednje, jutros u vazi.

O, kad bismo i mi, dragi, i s one strane sveta zajedno bili poput dva
nežna, uzbrana cveta, kad jednog skorog jutra i nama dođe sutra,
mistično sutra smrti!

GOVORI TIHO

Govori tiho.

Drveće je noćas budno i meni je žao da čuje kako je život kratak a nije veseo.

Govori tiho.

Ptice noćas blizu nas pevaju i meni je žao da čuju kako u glasu nečijem ima suza.

Govori tiho.

U livadi obližnjoj zrikavci se noćas vole i meni je žao da noćas čuju da je ljubav u srcu nečijem tužna.

Govori tiho.

Nebo je noćas beskrajno tanko i meni je žao da nas čuju zvezde pa da im zbog nas teško bude.

GLASOVI NOĆU

Noć je ovde puna strašnih glasova, krstare kroz šumu zli vukovi, dozivaju smrt starci ćukovi, proriče na bukvi sudbu zlobna sova.

Huje vretena crna jablanova, lome se granja suvog likovi: i glože kao mladi vukovi, potoci poniru između zidova.

Nigde varnice sitne nećeš sresti: nebo je tamna i bezdana jama, gnezda su mraka svud po gudurama.

Svetluca samo, u dubokoj cesti, srce panjeva puno mrtvog sjaja.

Šuma je puna strašnih događaja.

RUKA

Teška, puna koštanih opiljaka, leži u krilu staračka ruka.
Na njoj je ocrtana modra grana vena
i azbuka bora, zamršena.

Tek kad se digne detetu do zatiljka, zasvetli se i prene kao zalivena biljka, otoči se otrov i umor iz vena, opiljci kostiju se spoje, legne zglob u zglob.

A čim dete ode,
ruka opet klone
i padne u krilo
kao u grob.

ZLA NOĆ

O, ma ko da si, ostani noćas kraj moga skuta, nikuda ne polazi.
Za onim čega nema duša mi gori i luta, i boli, jer sve prolazi.
I čini mi se, negde ljudi sad prolaznost imaju na umu, pa će doći
noćas na naš breg da spokojno svega se odreknu.
Večno nihaju jasike na drumu dušu nemirnu.
Ćute blago plaveti neba i teku.

Noćas me samo pogladi nežno i blago po kosama i kaži reč mi što greje.

Srce je moje pusto, dušu mi mori osama, i boli, jer prazno sve je.
I čini mi se, negde u blizini roñeno srce da nekome smeta, pa će
doći noćas na naš breg da nasmeje se svemu što biva.
Oblak u suton iznad šume sleta i vrh livada brodi.
Putuju jutrom magle ponad njiva.

O, ma ko da si, zagrljaj noćas mi vreo podari.
Srce je moje umorno, duša je moja strana gomili ljudi i stvari, i ćuti
u meni sumorno.
I čini mi se, nedaleko negde od tuga teških ljudi boluju, pa će doći
noćas na naš breg da radosno svi poumiru.

Grlice tihe brdom našim stoluju i jecaju meko.
Putevi beli u nebesa uviru.

KOME DA SE TUŽIM

Kome da se tužim

što se razgrañuju neba porte, što je obijena mesečeva škrinja, što se duga pojavljuje gola, bez ijednoga od sedam velova, što ljubav biva bez snova i bola; kome na svetu

da se tužim što će se stajati kraj groba s mislima kao u hemijskom kabinetu?

Da li vama što nam se pred razdanje u nemirne snove vraćate, vama koji ste sve zaboravili, a gledate nas kao da sve znate, da li vama prvim susedima jave; da li vama da se tužim koji dolazite iz tajne i trave?

Da li tebi, budući naučnice, što ćeš operisati snove i zagonetke i otvarati nožem nedra priče, skidati krila leptirici čuda; da li tebi koji ćeš mirnije no plevu razvejati poslednju čašicu zabluda?

Kome da se tužim što nestaju bajke?

Da li tebi, roñena iz inkubatora, buduća pesnikinja, čukununučice, što nećeš znati da zore svadbeni let su vodenoga cveta, što ćeš svesti rosu na formulu vode, i nebo julsko na formulu vazduha, što nećeš znati da su mesečine sestre sa reke zelenoga duha?

Kome da se tužim?

IZNENAĐENJE

Srela sam na putu mladića; nikad očaran krug neću mu života znati.

Srela sam na putu mladića; ne znam ko mu je brat, ne znam ko mu je drug, ne znam ko mu je mati; ne znam gde se je rodio, ni gde je dosad hodio, ni gde će zauvek stati.

Srela sam na putu mladića; neću ga više sresti, kao da je kroz
suton mlak oblaka prošao vlak; kao pticu da sam srela visoko vrh
polja vrela, neću ga više sresti.

TAKVA SAM JA

Odavno sam, sugrañani čestiti, izmirenja zastavu belu na srce svoje pobola.

Sve mi je sad svejedno i ravno do mora;
sita sam i mržnja i ljubavi i ćutanja i romora.

Za vašu borbu životnu ja nemam svojstva.

A srce mi je, meñutim, večno žedno svega onoga čega je sito; i umrlo bi ako bi u danu imalo čas spokojstva.

Ni za sreću ljudsku nisam ja stvorena, jer ne umem da živim samo od življenja; jer ni za šta čega ima nemam divljenja;

jer znam da ne mogu svoj životni dug samo snom izmiriti.

Pa ipak, mada mi ovde nije udesno, života ja bih zadržala krug, jer boli mene ipak čudesno što će me jednom nestati.

Ni srca nemam vašeg, sugrañani čestiti, jer beskrajno volim nekoga iza onih na vidiku atara.

Za njegov bi osmeh jedini pošla preko voda i vatara, preko urvina i bregova, odavde na dan i noć hoda; pa ipak njegova ne bih mogla biti, nit će ljubav moja za njim ikad drugog roda do pesama imati.

LJUDSKA KOMEDIJA

Sneg je samo nekoliko puta

zavejao moje stope što su kraj tvojih trčale, nekoliko samo puta su
venule šume male

za koje si govorio da ih pretvaram u raj, i kraj, već je i sećanjima
svima kraj.

Konca nije bilo našem samopouzdanju, mislili smo da nam bogovi
nisu ravni,

a sve se dogodilo ljudski jadno i nama, ni mi nismo bili u stanju
ostati u neprolaznog ognja visinama.

A da je neko rekao da će sve kraj nas izumreti, da će sunce prestati
da greje: pre bismo verovali, nego da će tvoj smeh negde bez moga
da se smeje, da ćemo živeti opet svaki svoj život
prazan i mali.

NE DAJ SE, TARA

Ne daj se, Tara, tako ti Boga, Ne daj da te smire kao Drinu, Da te
ispresecaju kao uže, Da ti pocepaju svetle rukave!

Ne daj da te poput Pive zadave, Da ti peskom zaspu zenice plave.

Za talasa se bori slobodu, Za nikad ukradenu planinsku vodu.

Ne daj da te kao zver Stave u gvožnja,
Da odseku tvoje vitice žive.
Ne daj da te smire Kao vode Drine,
Da ti grlo zadave kao u Pive!

I OVDE

I ovde, na ničijoj zemlji, Ulaziš mi u san kao u dvore Koje si napustio tek juče.

Ulaziš kroz zatvorene kapije I kroz pore,
Kao da si od moga sna u dugom putu Pogubio ključe.

Ulaziš u zaključane prostore Sluha i vida,
Provučes se ispod očnih kapaka Kao mesečeva zraka, Kao lopov preskočiš Snu preko zida.

U zemlju ničiju
Sklizneš po jave i nejave samom savu, Probudiš ponoć uspavanu,
Suza ukapaš u kladence, Negde digneš,
Negde spustiš bolu branu, I tek te jutro odnese na svom splavu.

PRIČA O PESNIKU

Sudba moja jeste čudesna: ja sam lovac srca svoga rođenog.
Svoje sreće i bolove lakome u slova sam okovala udesna i redom ih pokazujem svakome.

Ja sam lovac srca svoga rođenog, kao laki na raskršću vrg žeñi svakoj sama sam ga podnela.

O, na opšti, na šareni trg ja sam srce svoje odnela.

Ja sam lovac srca svoga rođenog, kroz reči sam sejući ga razne uspavati htela svoje noći nesane, ispuniti htela svoje zore prazne.

Ja sam htela da mi tuga presane govoreći glasno svoju tugu.

Sebe svima prepričavajući u dušu sam htela navratiti radosti nestalnu dugu.

I znam, i na onoj strani sveta, u dan taj ili noć ili zoru prvu kad sve ostalo bude mi svejedno, i tada biće sve u meni žedno: da zvezdi, da kronicu cveta, da mrskom malenom crvu, kraj kojih smrt me bude pronela, otvorim srce, koliko ga budem sa obala života ponela.

DVE MOLITVE

Za njega

Bože skriveni iza hladnog neba tajni Ti što beskrajem moju dušu zasu.

ruke Ti uzvijam u slabosti času: Ti si jedini spas, i krajni, i onog koji sumnja

Voleh ga, u srcu mom kad sve imade krila, kad izmešane behu istine i laži, i ne osetih tad da mi je dražu od celog sveta on, pa sam bila tuđa njemu najbližem.

I raziñosmo se tužni na ovom svetu ukraj mirne, pune oblaka rečne brane sad on gleda mesec, jedinu metu gde oči se naše na rastanku sretaše sa druge neba strane

Više nemam njega. Božem svojom miloštom blagom spusti ruku na srce njegovo puno rana, jer bojim se sad: nije bilo dana kad nisam njemu dragom bola zadavala

Bojim se: s njime sam išla, a na druge se smešila s drugima išla, a njemu kasno stizala: bojim se: kad on me gledao, na drugog oči dizala.

Možda sam mnogo puta njemu dragom spokojno zgrešila.

Poslušaj, Bože, reči ove pune hlada i srce moje što se bolom preлива: neka milost Tvoja njega blago celiva Gorko ti se moli onaj koji u Tebe sumnja, a jedino Tebi se nada.

Za mene

Bože sumorni, iza sumnje vidika sivi htedoh da se slažem, da ga ne bih morala koreti sebična sam ja, i ne mogu nikad pregoreti srce njegovo, ni razumeti da on živi, a mene ne voli.

I tužno je sad. Nijednim više lekom ne da se srce moje izvidati; mogu se sad zvezde k meni s neba skidati, i mesec uz mene ploviti rekom da me uteši;

mogu proleća nad ovim zemlje pasom mirisati večito iz oblaka i cveta; mogu me voleti ljudi celog sveta.
je neću i ne mogu nijednim više spasom da se izbavim.

Sad. Bože dobri, skloni se tiho sa mojih staza, odnesi sobom zvezde s neba plava, jer olovna kaplja zla, što spava u srcu mom, jutros se kobno ukaza i za ruku uze me.

Pa kada, posle mnogih srca što pobra, uzbereš i moje srce puno mana, seti se, Bože, mojih tužnih dana, jer ti znaš koliko je teško biti žalosna, a biti dobra.

ŽENA

Srce mi je milosti izvor; moje reči se uz rane previjaju kao listovi lekovitog bilja, koraci mi umeju da vode i one što lutaju bez cilja.

Mene privlače oči nesrećnika i čela samoubica
nesanicom ispijena.

Sa mog čita se lica da sam deset puta sestra pa jednom žena.

Ne bih mogla voleti bez tuge.

Roñena sam da na krilu nišem bolove čije dok ih ne ublažim,
roñena nad čijim snovima nemirnim da uplašeno dišem.

Ne bih mogla voleti bez tuge ni radosna priviti na nedra.

Ne bih mogla pružiti ruku onom kom laka su jutra, a uzglavlja vedra.

Roñena sam da živim za drugog.

Preлива se samilost srcu preko rubova.

Na dlanima mi piše da umeju da vidaju, u očima da umeju da greju,
na usnama da gorčinu skidaju.

ZALJUBLJEN MESEC

Voleo mesec zvezdu zlatnih veňa, noću lutao ponad njena dvora
dokle god ga s neba ne otera zora.

A jednom kad ne uspe preći meñe
prenaseljenih na nebu sazvežña, spaziše ljudi vatru meteora pad
sa njenog sazvežña do ponora od svih dotle, vele, i lepša i reña.

Zato je mesec sad bled i zagledan u vasijski ispod sebe bezdan
gde pogašeni leže meteori.

Veruje ugledaće srce njeno u meteora kršu polomljenom gde još
davnim plamenom gori.

POD FRESKOM APOSTOLA LUKE

Zaštitniče mojih čukundedova, Luka, apostole, slikaru, govedaru, među svecima zapisan u kalendaru, -
budi zaštitnik i mojih čukununuka.

Oprosti im ako ih zavede nauka, ako im mir duševni ona podari, ako im ona objasni mutne stvari, ako veru proglase za praznoverja puka.

Nek se više sile za njih ipak brinu, za smrt njihovu, život i sudbinu, nek bude kako svima biti mora.

Kao za pobožne neka i za njih čine sve što su u stanju nebeske visine učiniti za ljudskog slaba stvora.

GEOGRAFSKI ZAPIS

Sto pet kilometara do grada i mosta i posle toga, od mosta do grada, dvanaest do dedovskih vinograda od kojih samo zaprtena zemlja osta.

Zatim se mora silaziti podosta do izvora na kome su od vjkada pastiri napijali seoska stada -
sve je to vrlo prosto.

Na brdu velikom oko stotinak kvadrata stoji kuća naših dedova i ujaka s prozorima punim reza i šipaka.

A tamo ka istoku kraj sunčevih vrata, u zakutku starog seoskog zabrana niče moja prva tuga rimovana.

MAJČINA TUŽBALICA

Ti što bi, kad umrem, umesto mene na zemlji bila;

hodila, smejala se, Sunce pila mesto mene;

ti što bi trebalo život moj da produžiš;

što bi jednom, umesto mene, za sreću znala

i mlada se radovala novom danu,

kuda si pre mene na onu stranu pohitala?

Kuda ćeš ti koju sam na svet sama pozvala?

Ko sme da uzme srce kome sam ja život dala?

Na umorne moje grudi kao rosa ti si pala.

Hrapavi svoj sam dlan na tvom temenu odmarala.

Drhtavim srcem postelju tebi ja sam sterala.

I kasno u noć za tebe maleno rublje šila.

Oko tebe sam ruke svoje i život svila.

Pod teret uvek svoja pleća poturala

i grudi svoje, da tebi truda bude manje.

Svoje sam srce pružala ispred tvoga jada.

Sreća da se je krasti mogla, za tebe bih krala;
Da život se grabi, iz zverskih usta bih jurišala.

Nedra su moja nekad ti bila utočište;

otkud si išla, uvek si znala mene da išteš;

na uzdah moj uvek si tugom ti se odazvala,

a glas moj detinjim dočekala smehom svojim,

ma kako daleko bila, moje si reči čula.

Sad kamen na moj bol se odziva, a ti ćutiš;

tepam ti milošte iz detinjstva, ne odgovaraš.

U mojim rukama, a tako daleko već si sada;

visina što se nada mnom diže tebi je bliže,

bliže ti daleke zvezde u noći od moga bola,

bliža od mojih suza sada rosa što pada.

Nikad te više videti ni čuti neću moći.

Mrtva sad bez tebe hodim ja po svetu,
u gomili ljudi bez tebe ja sam uvek sama.

U grudima mi mesto srca jama zjapi;
oči imam, a njima ne gledam, bez tebe slepa.

Zauvek na život i zenice mi mrak je pao,
mrak smrti sve je meni sada progutao.

KIŠA

Ti kišu voliš, evo kiša pada.

Ne čini li ti se, blage uspavanke, što bi ih s najdražih usta htio čuti,
glasovi o kojim uvek sa žudnjom snevaš po svoj vasioni da su
razasuti?

Ne čini li ti se da najslañi snovi u suze teku pretvoreni mnoge?

Ne čini li ti se, negde kao plima nečija nežnost prema tebi raste, i
prosipa se tu pred tvoje noge?

Ne čini li ti se, neko tiho zove: doñi k meni, doñi,doñi.

Ne čini li ti se da govore kapi, da odjekuju svi prostori suri: požuri k
meni, požuri, požuri.

Ne čini li ti se, bezbroj nekih grla nečijim mekim glasom umiljatim
da ti govori:

patim, patim, patim.

Ne čini li ti se, pljusak milovanja o kom se u najtišim časovima
sanja da lije sa svih grana i oluka, buja po gradskim pločnicima
golim, i da glas neki toploga prizvuka šumori odasvud:

volim, volim, volim.

Ne čini li ti se, u naletu jačem neko, ko dugo je suze uzdržavao, da sad ih lije i bolje mu biva?

Ne čini li ti se, odasvud se sliva, odasvud roni:
plačem, plačem, plačem.

Ne čini li ti se, mada sunca nema, lepota neka kako sviće svuda o kojoj si sanjao od postanja?

Ne čini li ti se da govore kapi, da čujes iz njih topla obećanja:
dogodiće se
čuda, čuda, čuda.

TAJNA

Spustila sam oči i zaplakala u sebi, tamo gde niko suze ne vidi.

I poslednji, nevidljivi put, uzela sam te na svoje srce i zagrlila kao što se san grli.

Pružila sam ti, u sebi, uvek sputavane ruke i nevidljivo za druge spustila ih na tvoja ramena.

A ti si s bolom slušao nasmejane reči što sam ih kao šarene ptice bacala u gomilu da je zabavim.

SEĆANJE

Bili su blagosloveni svi časovi što smo ih zajedno proveli, svi zajednički zalogaji; kroz mnoge mutne dane i jeseni ono proleće još sjaji.

Blagosloven bio je svaki pogled kojim si me ikada obdario i svaki topli izraz tvoga lica, i roj svih onih prolaznih sitnica milošte punih.

Nijednoj livadi nije toplota sunca bila toliko slatka koliko meni tada tvoja ljubav.

I dan i noć i nedelja činila mi se kratka kad sam s tobom.

Bila mi je uža te uvek topla duša kao zemlja tek uzorana.

Čini mi se da sam u ono doba bila lepa i srećna svakog dana.

Bilo je sve kao u snu devojaka.

Čini mi se da si se na mene uvek osmehivao, da nijedan dan s tobom nije ružan ni prazan bivao;

da su neprimetno tekli časovi i kad se radi i kad se odmara.

Prepun i sladak bio mi je život tada kao plod nara.

Bilo je sve kao u snu devojaka.

Kud god smo zajedno išli, zemlja nam je cvetala i rudila.

I da se još jednom rodim, opet bih one dane zažudila.

VERNOST

Gajim cvet da te zakitim kad se vratiš.

Ničije oči ne smeju na njega pasti, ničije oči do tvog povratka.

Niko sem tebe osetiti ne sme kako mu je duša mirisna i slatka.

Pred ljudima spuštam zemlji oči, čuvam ih za tebe kad se vratiš, neka budu pune kao jutarnji zdenci, kad priđeš u njima radost da zahvatiš.

Učim za tebe u potaji pesme, niko od ljudi njime tople zvuke pre tvog povratka nikad čuti ne sme.

Zapevaću ih tek kad izdaleka spazim da ti si mi ispružio ruke.

Smiri napaćenu dušu, smiri, čuvam srce do tvog povratka.

Sva patnja, ma kako duga bila, tad činiće mi se da je bila kratka.

Zagrljaj naš biće dug kao čekanje, biće dug beskrajno.

Uzeću te u suton na svoje grudi i pustiti tek u jutro sjajno.

Gajim cvet da te zakitim kad se vratiš.

Pređa te s cvećem uvek ja požurih.

O, biće opet hiljadu dana sreće posle hiljadu suznih i tmurnih.

VREME

Sve kraj nas:

i oni zraci što mekotu oblaka zlate, i misao moja sumorna, i lutanja tvog pogleda umorna, odnosi sobom moje sate.

A podmuklo vreme čini se da stoji, zarobljeno u svetlosti dugu ili u drhtanje magli: kao da talasa u krugu; a ono unepovrat nagli.

Kroz radosti što obale života zlate, kroz sumorne reči ove, kroz ćutanje, kroz smeh, i suze, i snove otiće i odnosi mrtve sate kao voda lišće suvo.

A perfidno je i pretvara se kao da nepomično nad zemljom sanja mirisno u kruni cveta, razgovorno u spletu granja, isto koje i davno svenulih leta.

Meñutim otiće u vodi sto talasa, odleće u tica letu, odlepršava u šušnju granja, sahne s mirisom u cvetu.

I nikad ne možemo uhvatiti skute nijednom našem času, ma koliko da nam ruke porastu: oni će odleteti iznad nas na kakvom oblaku mekom, prominuti uz zvezdu, uz lastu.

Pa će bolovi i radosti znate, misao takva sumorna i pogled oka tvog umorna odneti moje poslednje sate.

A sve će biti kako je i bilo, i podmuklo vreme činiće se da stoji.

SPOMEN NA USTANAK

Srbija je velika tajna:

ne zna dan šta noć kuva, niti noć šta zora raña, ne zna grm šta susedni grm sanja niti ptica šta se dogaña između granja.

Ne zna gušter šta puži ispod kamenja, niti kukuruza struk sluti šta se u susednoj njivi sprema.

Svakoga časa sve se menja, nijednog kuta ni lista nema da nije tajna.

Ko zna šta krije u sebi i ta nevina rosa sjajna: ti seljački poslovni krici što se s brda na brdo čuju zaveru možda kuju.

Ko će u toj zemlji kada znati šta i devojka mlada u nedrima netaknutim nosi; kakvu tešku tajnu u rukama svojim drži dete; i starica pogrbljena svaka do kakve se uputila mete.

U toj zemlji i vetri, i mirisi, potoci i reke, i crkvena zvona potajno pronose vesti,
na prvom zavijutku, gde suma počinje ona, ko zna šta možeš sresti.

U toj zemlji ni zečjoj stopi neprijatelj verovati ne sme, ni tragu konjskih kopita.

Dogovori su možda tajni i žetelačke pesme i udari šumskih sekira i uspavanka uz kolevku skrta.

PATRIOTSKI RAZGOVOR SA SRBIMA

Srbi, budimo prvi u praštanju.

Isto toliko leži veličine u reči oprostajnoj što zazvoni na usnama junaka, koliko ma u kojoj borbi sjajnoj, ma u kojoj od bitaka gde se junački gine.

Tukli ste se kao junaci stari, među prvima ste bili u boju.

U ognjevit kremen se stisla vaša duša meka.

Moj narode,

u miru ti osvetu preko kolena prebi, seti se šta su od pamtiveka sestra i majka govorile tebi.

Ti prvi učini da se kaže da je život sad postao ljudski.

Prvi pomozimo da se zatvore vrata tamnica i kazamata, da savesti ljudima budu jedine straže.

Ne govorim vam ovako kao pesnik ili žena, kao Srbin s vama razgovaram.

Mi bili smo uvek knjiga otvorena, ni za koga nismo imali misli skrite.

Ko pušku nevernu posle boja vi zlopamćenje preko kolena prebite vi mržnju u srca ne zakopavajte kao u doba ropstva oružje ispod pragova.

Učinili ste junaštvom da dušman klekne.

Srbi, pomozimo da se sada rekne da u svetu još ima ljudi ljudskoga kova.

NIKOLI TESLI

Kako je moguće, tvorče zemnih sunaca i mesečina, roñaće Peruna i gromovnik Ilije, koji si išao od ljudskog nesna do nesna, svetleći dok se formula sazvežñna ne sračuna, dok se ne zabeleži tek roñena pesma, kako je moguće da i tebe tama skrije!

Zar je i tebe koji si krao oganj vasiona, koji si osvetljavao po bespuću lañe, punio bljeskom koncertne dvorane, gnjurao ruke u matice ozona, morala sudbina drugih ljudi da snañe!

Ti koji si u svakome kraj nas plamu, svakoj žarulji, munje obasjanju, zar nisi mogao pomrčini uteći?

Zar i ti, koji si oko nas razgorio tamu, morade u nju leći?

Zašto te ne sahranismo u sante polarne, gde su noći svetle i bele, pa bi, kad ti zrak mesečine i sunca biljurni kovčeg darne, munje se oko njega razletele!

Pa bi i mrtav ležao u sjaju, povezan s nama u svakome časku, i prateći svetlosne oluje i mrtav prisustvovao sunčevu roñaju i mesečevom za gore zalasku!

BAJKA O ŽENINOM SRCU

Imala je žena tri srca, sva tri joj čovek uništio.

Prvo je mlado bilo, nežno kao voćka rana, uzabrao ga je čovek brzo, bez peteljaka, kao što trešnje beru iz gradova trgovci.

Drugo je teško bilo kao plodovi leta, omlatio ga je čovek kao što dunje mlate prekupci pekmezari.

Treće je tvrdo bilo, sa jezgom punom ulja, razmrskao ga je čovek kao što čobani čine s orasima koje krađu.

Ali žena je voćka što u proleće svako po novo srce rodi i čovek omañijan

u rod taj čudan gleda kao u priviženje.

U ZIMSKI DAN

Celoga je dana sneg lagano pado kao s voćki cvet.

O, kako večeras, o, kako bih rado odletela nekud daleko u svet,
nekuda daleko kroz cvetove snežne kao leptir lak,

i nekom htela reći reči nežne, tople, lepe, nove, kakve ne zna svak.

I sutona celog sneg je tiho pado umoran i gust.

Večeras bih nekog ugledala rado; ali njega nema. Put je davno pust.

Samo s bledog neba beloј zemlji sleće snežni pram po pram.

O, kako je bolno pred noć kada cveće pahuljica veje, a ti sediš sam.

NEŠTO SLIČNO PRIČI

Bio je to čas kao u životu pepeljuga.

Sedela sam sama kraj ognjišta.

O usamljenosti ovoj ni duša najboljeg druga nije slutila ništa.

Pepelom bila mi je posuta ruka, srce, pramenovi kose, od čela pa
sve do skuta ništa svetlo na meni nije videlo se.

A ti kao vetar utom jurio si i slučajno oduvao mi sa ruke pepela
puhore sive,
pa opazio zadivljen nekakvu vatru, ugledao ruke kao oganj žive,
ruke što bi mogle da spale i satru.

I tada radosno oko mene krilima razmaha ispod puhora razvi kose
pramenje, i zavihori laka
kao bezbroj vetrovitih ogranaka, i buknu kao plamenje.

Sve više začuñen, kao nad rudu zlata užurbano se ti tada nad srce
moje naže i oslušnu ispod pepela siva, pa odškrinu na njemu vrata
da saznaš šta se u dubini zbiva.

I ko zna šta si našao tamo, kakva si činio ta se nenadna otkrića,
tek ja te čuh gde iz dubine bića uzdahnu,
i dubokom večnom srećom zasmija se.

UPOZORENJE

Zemlja ničija

puna je straha i plača, otrovnih vrela puna, puna vrtača
koje silaze do pakla.

U njoj su pevice slomljena kljuna i srnama su zamućene zene, ljudi
žive srca već iščupana, tu ne zarasta nijedna od rana, tu već s
proleća slana opari trave, ni posle kiše tu nema otave.

Oko ponoći kada svi već pospe, zemlji se ničijoj privrzaju demoni,
strahom, sumnjama, misli ljudi truju, u srce im se duboko uvlače,
ubacuju u njega kajanja guju, nedolične misli ubacaju.

Još za života

ljude u pakao odvode demoni.

ODAZVALE SU SE SAMO PTICE

Na sav glas sam upomoć zvala, odazvale su se samo ptice i
pojurile mi s grana i s oblaka.

Možda su mislile da sam gugutka prolećem rastužena, možda im je
moj krik ličio na pisak laste,
na uzbunu zeba,
možda su mislile da sam pevačica u jastrebovoj kandži.

Odazvale su se jedino ptice; usplahireno kao u gnezdo upaljeno
uletale su u moja nedra.

Možda su mislile da mi je srce požarom obuzet poletarac.

JUTARNJA PESMA

Južnjak mi pravo sa oblaka jahte u sobu banu
preko dimnjaka, nebodera i betona, dotače u meni ožiljke i rane,
podiže ploče teže i od tona, odnese niz polje plahte, pokrivače.

Obuze me strava
ni slutila nisam šta u meni spava, kakvi će leptiri izići iz čaura, šta
počiva ispod ploča zaborava, ni koje će prozore otvoriti bura, ni
koliko potajnih odaja; ni slutila nisam kakav je kalauz miris sa oblaka
i iznenadni jutarnji okean sjaja.

STAZE NIČU I ZATIRU SE

Između dva prijatelja Kao između dva vrta i dve ulice Bila je najpre
putanja kratka, Od dve-tri možda podlanice.

Prvo su prijatelji mogli i šaptati, A čuli su se i pozdravljali rukom, Ali
staza je stala rasti zatim I zatrpavati se listom i šljunkom.

Vremenom je postala duga kao reka, Nisu se prijatelji mogli
dovikati, Nisu čuli svojim rečima odjeka, Nisu se mogli izbliza
pogledati.

Zatim je staza iščezla kao duga, Ni da je postojala ne bi se reklo.
Kao da je obmana šumom protekla, Ostala je za njom tek
prigušena tuga.

GRADSKI LJUBAVNICI

Stalo je dvoje ljubavnika željno zelenila kraj gvozdenih oko vrta ograda, gleda, po busenju niče trava mlada, kuća se u procvetalo granje skrila.

Pluća punih prašine iz akata i pomrčine memljivih hodnika, željno zelenila dvoje ljubavnika tuđeg vrta je odškrinulo vrata.

Udisalo je dah zemlje i smole žudno kao prosjaci miris jela i oči svikle na hartije i zidove gole milovale su voćki drveta bela.

Progovori devojka, mirisom opijena: "Volela bih da mi kraj zagrljaja miriše trava i niču klice iz toplog semenja; volela bih da kuća gde decu rodim do kraja života posle se ne menja;

da imadnemo svoje ognjište i vrt mali i da nas sunce dok se ljubimo gleda, na našem krovu da se raña i seda; umorne da nas miris zemlje gali."

I reče mladić, obgrlivši je oko ramena: "Tvoja je ucvetala višnja i smreka, tvoja je zemlja puna semena, i trava meka.

Tvoja je svaka stabljika malena; otkako te znam, sve bilje u svetu za tebe sam, čini mi se, ja sadio; tvoja je svaka kuća u zelenilu skrivena; otkad te znam, čini mi se, sve sam ih ja za tebe gradio.

Pa kraj svih baštenskih zastajući vrata žudno udisahu slast osunčanog zraka dvoje ljubavnika željno prolešnjeg zlata, i nestade ih u senkama tuñih vrtova i voćnjaka.

UCVETALE MISLI

Nisam znala do današnjeg dana da i misli postati mogu cvetali voćnjaci.

U mozgu mi je cela trešnje grana puna polenova zlata, vijuzi svakoj sa vrška i račava izbijaju cvasti.

Možeš li jutros biti pčela plava, možeš li biti koji od insekata što cvetovima javlja začéce.

Možeš li jutros rečcu ne izreći koju katkad kaza, što slama granu spremnu da procveta i nabujale sokove preseca?

Možeš li u moje ne banuti misli sa surovošću iznenadna mraza?

PRAUZROK

Jednom, možda u detinjstvu, neko mi je čitao nešto ili pričao u suton, a mogla sam biti i mlađa, možda tek začeta; ali sad ta uspomena mutna mislima mojim luta, kao reč nerazgovetna, kao bezuzročna seta ili pramen sjaja

ili melodija

koja me se takla, ali ne pamtim kakva.

I sve sad što mi se u mislima rađa možda je nesvesna krađa te nerazgovetne lepote koju mi zaborav krije, tog nagoveštaja blaga za kojim tragam.

MOGILE VREMENA

Ne moramo umreti da se rastanemo.

Vreme kao zemlja
rastavi i otuđi.

Ne mora nas zemlja progutati, kao živi pesak vreme nas uguši.

Dani svojim krilima labužim, noći svojim olujama tamnim naveju
humke na duši.

Ne mora nas zemlja zasuti.

Zasipaju nas usevi vremena i bestelesna težina njina.

Već posle tisuću, ili sto, ili pedeset noći i jutara
ponešto u nama zanemi, svisne, slomi se, skameni, ponešto se
ugasi i sruši, utone u mrak, u nesvest, i pre smrti polako tonemo u
vremena treset.

SUDBINA

Sudbina je kada Sunce čim zađe opet se istim putem vrati.

Sudbina kada na tek zalečene rane padne vruć pepeo ili ljuta slana.

Sudbina je kad čije leto pozastane i pričekava da ga stigne nečije proleće.

Sudbina je kada ste se životom kleli da nećete nešto počinuti, i počinute.

Sudbina kada cela života ne sanjate i najednom vas snažno snovi.

Sudbina kada ljubav naglo dignu s nečijeg srca nadgrobnu ploču.

PREKOR

Umesto da me pogladiš po kosi, reci mi da ličim na sunčanu krunu,
reci rečenicu ljubavi punu, rečima me voli i uznosi.

Voli ljubavlju milošte izgovorene, onom koja žalost može da izleči,
govori vazdan nežnosti, čežnje reči koje si izmislio samo za mene.

Umesto da me zagriš sa vrelom žudi, susretni me pesmom ptica
ludih, vihorom i vatrom ushićenja.

Upanti se duže od zagrljaja reč u kojoj ima ljubavi sjaja,
zagonetnost dragog kamenja.

VERUJEM

Stala sam poslednji put pred staru slikovnicu i ispovedila se šapatom: verujem u proleća ljubavi i njegove bujice, verujem u nebesa lepote, verujem u dušu duge, praskozorja i sutona, verujem u antene što ih nosim u snovima, verujem u slutnje, strepnje i nagoveštaje, verujem u prizvuke, verujem u bolove koji se zorama leče, verujem u srca koja može sve raniti, verujem u sećanja na detinjstvo omañijano, verujem u radost praštanja, verujem u bezazlenost ljudi, zmija i zveri, verujem u nevinost prvih grehova, verujem u časovnok što kuca u zemljinom središtu, verujem u duhove koji žive u osmesima, verujem u vasionu srca koja se bude, verujem u nepovratnost i ristanke kraj voda, verujem u reku zaborava i njenu beskonačnost.

NEKA OSTANE MUTNO

Neka ostane mutno.

Ni bogovi nisu hteli da sve znamo i oni su želeli da ima tajni, da se mučimo i kolebamo, kroz sumnje da tragamo, da strepimo pred tajnom.

Neka ostane nemo.

Ni bogovi nisu hteli da sve čujemo, sve razumemo.

Ćute i oni mudri i stari, ćuti zemlja, ćute stvari kojih se tičemo minut za minutom.

Neka ostane nemo, neka ostane mutno.

TERMOMETAR KRVI

Od nule stepeni, gradus po gradus, proleće po proleće, ti se penješ
ka letu -

meni se krv skuplja kao u termometru živa ispod nule,
ja listopad za listopad silazim ka mrazu
i mačenoscu vetru.

Tvoja krv se penje preko četrdeset -
moja pada sve do u hladnoću Sibira, u snega studen treset.

Oko tebe su prostori uzrele zobi, suncokreta i mak, Sunce tvog srca
penje se u zenit, vrelo kao Sunce u Buhari -

a, moje stari,
spušta se do u Ledeno Doba, u snega beo mrak.

MOJA PESMA

Bolni, ali začudo dragi meni su dani, kada opazim da ljudi su mi tuđi, neiskrenošću zazidani od mene kao tvrdom kulom, te bežim u šume i u dušu bilja ronim nekim novim, u osamljenosti rođenim čulom;

kada radije od prijateljske šake, milujem drveta kakvoga nežni, rumeni prut;

i bežeći sa toplog, sestrinskog krila, da mi je da magle daleke lagani dohvatim skut.

Dani kad žiže istina mi se čine varljivi plamičci iz bajke što mame sa pravih staza;

a verujem strasno u ono što kakav šum skrivenih u noći grana jedino tek meni kaza;

kada ne razumem ni sebe; a žudno kao vračara u zagonetni gledam prirode dlan;

kad osetim da život u dnu nije lep i strasno sva se uživim u kakav prolazni san.

LIRSKA PROTIVUREČNOST

Ja ipak volim jesen i žive kišne niti, jer u njih utkam nadu da ću još jednom piti s proleća miris gloga i čuti dva, tri sloga šumskog pesnika nekog;

i skoro mrzim dane kada nastanu lepi, jer ih zagorčam plašnjom duše što bolno strepi: da se ne bliže magle, kiše otkud ne nagle, il' ide sumoran dan.

Ja skoro volim čase gorčinom nalivene, jer znam: da danas-sutra opet mora do mene doći radosti četa, kao što topla leta večno idu za zimom;

a nikad vedra nisam kad doñe radost neka, jer znam: da danas-sutra ponovo bol me čeka, da tako, sve do smrti, svaku će radost strti il' pomutiti bol.

SVEJEDNO MI JE

Ma šta da se tužno zbiva u srcu mom:
ja sunce volim.

Eno ga bukti u vidika nemirnom naboru;
eno ga leprša u bulki krilatom saboru;
eno ga smeje se blistavo na reci ispod mosta.

I meni je dosta,
da sve zaboravim: jer kratko boravim ovde, gde me je srce zbolelo
i život čudno zavolelo.

Svejedno mi je,
ma šta da se tužno zbiva u srcu mom:
ja život volim.

I u težak dan meni je dosta za srce vreli makov cvet, za oko blistav
tica let, za dušu s grane pesmica prosta, jer zakratko ovde boravimo
i jednom ćemo da se zaboravimo: i rumeni makov cvet, i srebrni tica
let i pesmica sa grane i svi zbog kojih mi tužno biva.
O, svi mi što slučajno zajedno gledamo neba lepotu.

I znam, u novom životu zaboravićemo ovaj zemlje kraj i nećemo
nikada ponovo u sunca gledati sjaj.

Svejedno mi je,
ma šta da se tužno zbiva u srcu mom:
jer proći ću ja,
a proći će i mrtvo kamenje po kome sam gazila; proći ću ja,
a proći će i večno plamenje sa koga mi svetlost slazila.

Proći ću ja,
a proći će i poljane ravne pokraj kojih sam hodila; proći ću ja,
a proći će i planine davne iznad kojih se visoko misao moja svodila.

Proći ću ja,

a proći će i sve što sam mimogred ili duboko volela; proći će sve,
a proći ću i ja, mada me je bolela duša naših neizbežna sudbina.

Svejedno mi je,
ma šta da se tužno zbiva u srcu mom:

Znam, jednom na sve zaboraviću.
Sve što se ovde zbilo ponoviti se neće tamo gde bez kraja
boraviću.

Znam, sa svojom krtom stabljikom duše moje bela cvast, i moja
beskrajna želja za životom,
i moja bolna strast za lepotom
uvenuće u tamu.

Znam, tad zaboraviću koliko sam na zemlji grabljivo volela
sebe samu.

ZVEZDA

Široka livada u cvetu spokojnim osmehom sja, bezbrojno zvezda nežno je gleda.

Lagano putanjom idemo, jedno za drugim: moj deda, sestra mi mala i ja.

Tad iznenadno poglede naše svetao zvezde skupi let.

Uzdahnu starac: "Kao zvezde pad munjevito mine ovako čovekov život — srećan i klet.

Kao da juče bejah mlad!"

Ja mišljah: tvoje da l' drage oči u isti neba gledaju kut.

A skoro kroz plač pitaše mala: "Deda, da li će koji put na našu livadu zvezda pasti?"

PAUK

Htelo bi da zañe, al' se zaplelo sunce između oblaka dva.

Ni vetar, ni uzvik, ni lavež, ni rika.

Po livadama u dolini, ko svila tanka, drhtava zrika tišinu tka.

Tada najednom bolno nad poljem zadrhta pesma teška od strasti,
pa pripev: sirov, otegnut vrisak što iz jazbina srca se čupa.

Spazim: na jednom još svetlom bregu ljudi i žena šarena grupa,
gde seno plasti.

Pa noć i zlatan pečat na nebu, i blede tačke zvezdanih kola, i opet
zrika tišinu tka.

Ali ja kao da i tad čujem tešku od strasti i lepu od bola pesmu i
pripev: ni usklik, ni jauk; i vidim između oblaka dva gde stoji sunce
kao ogroman i vatren pauk.

U KOLU

Igra se srpsko kolo

i krha telo, krha.

Čini se da radost buja, ide do svoga vrha, i svako oko sja;
ali slutim ja:
da mnogi radosni nisu.

U mnogom oku tome ljubomore su griže; i prkos, i mržnja mnoge
možda u igru diže, i strah od skore smrti možda bi mnogi strti hteli u
strasnoj igri.

Igra se, strasno igra; ali ja ipak slutim: meñ svim tim očima mnogim:
plavim, crnim i žutim,
od kojih svako sja, svega moguće dva
srećnog su srca svojina.

POŃIMO U ŠUME

Poñimo u šume,
noćas sam rada
da gledam kako jesen bela cveta i pada
na ravni put.
Poñimo u šume,
iz sviju vrela
gleda po jedan mesec žut.

Poñimo u stare
iskusne šume;
noćas se hrašća umorne grane spokojno slomile.
Poñimo u šume,
na sve strane
tužno mirišu
proleća uvelih gomile.

Poñimo kroz bolni osmeh česta;
noćas su bukve vitke i bele, i senke bresta

tiho se plave.
Poñimo u šume,
uz put će jele
držati nebo vrh naše glave.

Poñimo u šume,
noćas će trakom
sviju se reka srebro osuti.
Poñimo u šume,
pod zvezdom svakom sanjaju mirno listovi žuti stazom i mostom,
brdom i dolom.
Poñimo u šume,
noćas bih htela
da me se uvek setiš s bolom.

KRUG

Usamljena livada, kao jezero gorsko, zeleni se jutros u šumarku i niše bele zvezde aprila.

Gori nečija krv u cvetovima na jarku.

Ko zna, nekada je možda bila livada ova gorska dno morsko.

Stena se možda dizala na mestu grma, gde od jutros tica gnezdo gradi suvim listom, mrtve tice rebrom.

Stazom je možda nekad tekao potok mladi i prelivao se mutnim srebrom belih oblaka i zorinih srma.

Možda je sklizio njome prvi glečer kao začarani beli splav, promilila zmija kroz palmi hlad.

Možda je prašumom davnom po njoj hodio lav; ili zapevao na njoj čovek mlad u prvu života večer.

LIRSKA OAZA

Gde li je moja duša?

U zoru mi se čini: niše u pramenju mekom na dalekoj kosi;

ili na život u polju nekom uzdrhtala čeka;

(da bi bila u rosi, već nije tako čista.)

Uveče kao da zgrčena ćuti na tamnoj sumnje veñi; ili po šumama
beskrajnim šapate čudne bere; (da bi bila na zvezdi, već davno je na
meñi gde nema mnogo vere.)

Gde li je moja duša?

Katkada mi se čini: zarobljena u davna jutra i večeri smeje se: ili uz
vremena reku htela bi do mutnog Sutra; (da bi sva u prošlom veku
bila, voli nekoliko dana što tek će doći.)

I uvek mi se čini: između nje i ljudi nema mostova ni staza; pa boli
me i radosti što mi je duša:

daleka lirska oaza.

ŠUMSKA ZVEZDA

Ispleo pauk u granja

zelenom gnezdu
nežnu zvezdu.

Pesma je zatalasa, miris zaleluja,
svetlost je niha: može svakoga časa nestati nežna i tiha šumska
zvezda.

Može je na trn i kamen oboriti rose grumen; može je zgoreti u noć
svica biserna rumen; može joj srce razneti leptira koga krilo.

Ali svejedno, prolazi sve kao da nije ni bilo: nestaje zvezda
koje sam plela nad životom, nestaće zvezda što lepotom večnom
vrh šuma sijaju.

Svejedno kad:

da li dogodine ili sad, ili posle hiljadu hiljada vekova; svejedno zbog
čega: da li od zmije, rñavih lekova, ili tajnog uzroka kog,
znam samo, nestaćemo i šumski pauk, i ja, i Bog.

LOV

Ja neću nikad više šetati onom gorom što na obližnjem vidi se
bregu; bar ne zorom,
bar ne po snegu.

Jutros smo se rano sreli, dok je spavao moj grad i njegovo selo,
tamo gde sja onaj hrast mlad,
jedan zec i ja.

Čudesno čisto bilo je svud: po snegu ni ptičiji trag; svežinom
mirisao šume krov i vazduh blag,
pogodan za lov.

U šumi čas tu, čas tamo oštro je kevtao pas, a poljane bleštale za
bokom.

Jedan me čas
zgroženim okom

gonjeni pogledao zec i ponovo ga nesta; negde u šumi pucanj se
rasu, pa sve presta.

Osetih da su,

po bolu što me prožma, po tišini što se bi trenutno provukla kroz
beli vrt, ljudi i psi
doneli mu smrt.

Ja neću nikad više šetati onom gorom što na obližnjem vidi se
bregu: bar ne zorom,
bar ne po snegu.

SEOSKI POTOK

Mili seoski potok

u zelene žabljake spleten.

Sparušen vrbov otok; i celom miriše dolinom u vodu potopljen
ćeten.

U suhe obalske zukve šumor se utkiva tužni.

Žir se odroni s bukve i šareni šljunak vira zakloni talas kružni.

OBLACI

Upeli se ogromni oblaci neki

da zauvek odvuku
nežnu luku
neba preda mnom.

Uzalud već veče svako kroz prozor gledam: Vlašića Sedam
ne spleću više svoj venac rosan nad usamljenom topolom; niti
zvezda ona sa rumenim žarom rascvetava se nad starom ogolelom
šumom.

Rastale se zauvek, bez nade, i pogubile bez traga one tri zvezde,
sestre mlade, a bledolika, draga mati njina,
ko zna u koje more, kao suza je kanula.

Iscepao negde svoj tanki veo Mlečni Put;
a mesec žut
iskopneo, i nikad više zagledati se neće u jasno beo susedova
doma zid.

DEVOJAČKA MOLBA

Dopusti, majko, kroz prozor moj da se osmehnem na njega.

On peva: kako ga srećom poli osmeh moj;
on peva: da iz dna duše voli jedinu mene.

Sa onolike daljine plave kako su mogle da se jave njegovoj pesmi
zvezde jasne?

Dopusti, majko, sa praga mog da ga pozdravim rupcem belim.

On peva: da pogled oka mog dan mu donosi;
on peva: pozdravi ruke moje njemu su ponosi.

Kako je mogao mesec bled noć da pretvori u prostran dan, da
zaleprša svoj rubac beo, nežnošću tkan,
u pozdrav njemu?

Dopusti, majko, da zoru dočekam u vrtu s njim.

On peva: da zajedno ćemo do zvezda se peti; da, ako mene ne
dadne mu Bog, mora umreti.

Kako su mogle tolike ptice da toplu svoju ostave goru, i u mom vrtu
čekaju zoru da bi njegovu pesmu čule?

Dopusti, majko!

PITANJE

U jedno toplo večer, pred kraj leta, dao si mi prvi osmeh. To je videla reka svojim sjajnim okom, koje je po njoj plovilo, i kraj koje smo šetali.

Da li sam ti tada bila zaista draga?

A ja sam ti dala stotinu drugih osmeha.

Možda ti je i to malo bilo?

U jedno toplo podne, pred kraj leta, kad su umirali žuti, ostareli suncokreti i mirisali teško, ti si se opio njihovim mirisom i poljubio mi kosu.

Da li sam ti zaista tada bila draga?

A ja sam ti po stotinu jutara slala po stotinu poljubaca.

Možda ti je i to malo bilo?

I jednom u početku jeseni poklonio si mi svoje srce samo za jedan dan, za lepi, setni septembarski dan.

A ja sam ti dala svoje srce zauvek. Htela sam ti ih dati još stotinu; ali sam imala svega jedno, malo, nesrećno srce.

Da li ti je ono dosta, dragi?

HVALISAVI ZEČEVI

Hvalili se zečevi u zelenoj travi.

Jedan rek'o:

- Tako mi

ne otpala ruka,

ne bojim se vuka.

Drugi rek'o:

- Majka
da me živa
ne gleda,
ne bojim se medveda.

Treći rek'o:

- Tako mi
kopusova struka,
ne bojim se lisice, kopca ni bauka.

Uto nešto šušnulo negde ispod grana, razbegli se zečevi na stotinu strana

KO HOĆE DA DOŽIVI ČUDO

Ko hoće da doživi čudo mora imati srce nevino kao mleko,
ne sme biti uobraženko jer takvu stvoru
doživeti čudo je teško.

Ko hoće detinju radost da nañe mora umeti da oprostí onom ko mu
podmeće klopke i zamke, i one će se pretvoriti u kočije i lañe
i u sanke.

Ko hoće da doživi čudo mora se radovati kao laste, mora mu biti
dato da može i zaplakati obilato i kad do dečaka već odraste.

Ko hoće da doživi čuda mora verovati da ona postoje u svetu
svuda,

da pokraj zvezda što ih vidimo i nevidljive zvezde se roje.

Mora verovati meñ' glasovima koji dopiru do našeg uha u tiho veče
da ih još isto toliko ima, da i pesma za koju nemamo sluha, svaki
čas ukraj nas proteče.

Ko hoće da doživi čudo ne sme zgaziti na stazi mrava, ne sme
kamenom ptice da tuče, jer od dvoraca gde čudo spava, ta nežna
bića čuvaju ključe

KO JE VEĆI

Pače patki do članaka, patka koki do pazuha, koka petlu do
grudnjaka, pet'o ćurki sve do uha, guska s guskom podjednaka, tele
kravi do vimena, ždrebe konju do stremena, jagnjad ovci do srdaca,

prase jagi sve do runa, a do njuške kuci maca, vrabac čvorku ispod kljuna, čvorak svraki do kolena, svraka vrani do povije, žabac bari do okreka, račić reci do kamena, do obale njivi reka, mravak cvrčku do gudala, cvrčak pužu do rogova, mišić maci do brkova, jela zvezdi do očiju, mesec suncu do plamena, dete majci do krioca, mama tati do ramena.

NAD KNJIGOM BAJKI

Dečache, priznajem ti, ni za mene nema u svetu stvari ni mrtve ni neme, kamenje hoda i pevaju trave; sve stvari su u svetu žive, i goleme, sve govore i imaju ljudske oči prave.

I meni svet se čini pun stvorenja, pun stvorenja o kojima govore priče.

I ja, u pravdu imam poverenja i volim onog koji je proriče.

I ja verujem pobediti mora dobro što krete sa zlim da se tuče.

Pobediće dobri, nema razgovora, ne mora imati ni prut čudotvorni, ni čizme krilate, niti zlatne ključe.

Kad dobri samo stigne u carstvo mraka, sve će početi tamo da se sija, izleteće ptice svud iz krletaka.

Carstva mraka nestaće svakako, oduvek sam verovala i ja.

Ne prevrći unapred listove, čitaj mirno: dobri će stići na vreme, kako ne bi, i oslobodiće tri sužnja nejaka.

Kad svi pomisle: pobedi car mraka, smoždiće ga dobri, a za ljubav tebi.

Za ljubav tebi neće biti skoro nigde u svetu čoveka opaka, ni zloga dela gdegod započeta.

Za ljubav tebi biće srećna svaka zemlja, odavde - pa do kraja sveta.

PAUKOVA LJULJAŠKA

Zaspala je malo

paukova mama,

on u šumu - klis!

Ljuljašku istiha

splete pa se njija: uvis, uvis!

Gledale ga ptice

tako navrh žice,

zastao im dah.

Gledali ga mravi

u zelenoj travi,

pa ih bilo strah.

Opazi ga cveće

kako kroz zrak šeće, zaplaka uglas:

- Šta će, šta će biti ako prsnu niti,

a paučić - tras!

PTICE NA ČESMI

Divno li je iznenada naići na gorsku česmu: još je ne ugleda oko, a njenu začuješ pesmu negde pod brdom duboko.

Ti potrčiš kao dete u pravcu njenoga glasa, kupina te u hodu splete, probijaš se kroz gustu čestu ili kroz paprat do pasa.

A kada stigneš zadihan, od divljenja staneš u mestu: poreñale se na žilu pod kojom voda se raña senice, grmuše i žune pa razvezale priču kao žene na perilu.

A ti, od straha da se ne preplaše i ne zbune, da ne pobegnu u granje, sakriven iza žbuna slušaš radosnu česmu i njino čavrljanje.

SMRT LIŠĆA

Šta to, mama, tako tužno priča vetar kad od njegove priče lišće bleđi i opada?

Možda pričaju vetrovi da su selice pomrle od umora
i podavile se u dalekom moru?

Možda su doneli vetri na svom krilu
uplašeni krik ždralova?

Šta to, mama, tako tužno priča vetar kad od njegove priče lišće bleđi i opada?

Možda vetar priča da se sunce umorilo i palo u vodu
i da nikad više neće doći?

Ko bi mi mogao reći zašto lišće bleđi i opada?

LIVADSKO ZVONCE

Bim-bam, udaram,
već je dan, već je dan.

Mrav pošao na put ran, došla pčela cvjetovima već u stan.

Bim-bam, udaram,
da se budi cvjet i kam, da travice dremaljivice bude sram.

Bim-bam, udaram,
mili već i pužić sam, a miš slijepi bunovan pobjegao na tavan.

Bim-bam, udaram.

PESME U PROZI
OGLEDALO

I

Idem putem života i nosim u duši ogledalo kao duša toplo, kao jasika trepetljivo, kao izvor bistro i srebrnasto.

Ono od pogleda mrkog potamni i gorčinom se prelije. Zla reč kao trn uvek krvavo zapara njegovu belu dušu. Od osmeha hladnog ono zadrhti bolno i zaledi se.

Ali svakoga jutra osvane ono kao duša toplo, kao jasika trepetljivo, kao izvor bistro i srebrnasto; samo, kad se duboko u njega zagledam, opazim uvek: nove, zagonetne šare lagano drhte u njegovom dnu.

Ja nosim u duši čudesno ogledalo, ono i toplije biva i sve lepše ogleda što je više puta od mrkog pogleda potamnelo, od zle reči zaparano bilo, od osmeha hladnog sledilo se; samo uvek u njegovoj dubini zagonetne tanke šare lagano drhte.

||

Ja nosim u duši živo ogledalo.

Čas se blista srebrnom belinom daljina; čas u njemu istopi se mesec i ode, čas se zla^gi toplo kao ruža.

Sve tako doñe u njega i ode; samo u središtu njegovom gori večno nepromenljiv sjaj.

I niko ne zna otkuda on dolazi.

Nije ni sa zvezde, kad je nebo kao zemlja crno, trepti i tad središte moga ogledala.

Nije ni sa sunca, i u jesen gori središte moga ogledala.

Nije ni sa moga srca, i kad je ono mutno, svetli toplo središte moga ogledala.

A jednoga dana, znam, razbiće se živo ogledalo moje duše.

Volela bih da to bude kraj mora, pa da ga talasi odnesu. U moru je jedino dovoljno lepo i dovoljno neveselo.

Volela bih da ode daleko na pučinu, gde nema više ni dna, ni neba, ni zemlje obala.

Volela bih da na putu u mir ne sretne ni jedra, ni krila, ni mirisa bilja što na zemlji raste.

Jedino u moru je dovoljno lepo i dovoljno neveselo.

IV

Idu pokraj mene ljudi stazom života i nasmeju se, zbog čega bih se ja rastužila, i gde bih ja ruke na srce sklopila, oni ih rašire.

Idem putem života i sve mi je gorko što se ljudima gorko ne čini; i sve u rumenom cvetu radosti osetim teški miris bola.

Idem stazom života usamljene duše i nije mi žao što su tuđe radosti radosnije, što su moje gorčine gorče, što hladnoću neke svemoćne ruke osećam između svoga srca i života.

I samo bi me moglo rastužiti ako su zore rosnije, a sutoni sumorniji nego što se meni čine.

V

Sede u penastoj šumi maslinovoj žene i ljudi i drže u ruci po cvet, i do mene dopiru razni gorki, opojni i nežni mirisi.

I vidim kako oni što imaju u ruci gorak cvet zagledaju u njega duboko.

Drugi, strasnim mirisima opijeni, sanjaju zemlju. I puno detinjastih ruku kida krunice nekog cveća i nežan miris rasipa.

A slušaju svi, svi slušaju more.

Neki čuju samo penušavi šum venčastog obalskog talasa.

Neki slušaju zadihani i neprekidni juriš dalekih putnika pučine.

I nekoliko njih zamišljeno osluškuju kobni mir dubina.

VI

Idem stazom života, a preda mnom i za mnom idu ljudi i šire ruke radosno.

Svi vide kako trepti sunce u mreži paukovej kao zvezda, i greje iz kamenog srca stena, i miriše žarko u punim leta cvetovima.

Svi vide kako i pod morem gori ono, ogromno i zlatno, i u vatrene ruže progoreva.

I osećaju lepo svi da je ono toplo srce života, i da sve ima rumeni odsjaj njegovog osmeha.

Samo jedan mladić očiju neveselih gleda kako se voda kobno crni između dve hridi, i misli: kako dragu zbog lepote te strašne vode nije nikada poljubio.

VII

Kao beli vodeni cvet jezerom luta mi po duše ogledalu davni beli dan.

Pod zlatom sunca pobledeo mesec sanja kao usamljen malen oblak.

I sve je kao oblak belo.

I bela devojka što pliva kraj obale;
i san dečaka što sa vrele hridi gleda u nebo, gde se oblaci grle tiho i nestaju jedan u drugom;

i jutarnja bela tuga što sneva u meni.

VIII

Idem putem života, a preda mnom ide blistavi odsjaj ogledala što ga nosim u duši; i sve, pre nego što me ugleda, liči na mene i čeka me.

Ali ja ne gospodarim zračnom zenicom svoje duše: nečija nevidljiva ruka njen topli zrak pošlje često putem kojim ja nisam htela poći.

A ja se zamislim, radosno osvrćući se na plavičasti breg iza koga će se mesec javiti.

I zar mi može žao biti ako ima neka nevidljiva ruka koja i mesec i zenicu moje duše vodi putevima koje sama opisuje?

IX

Idemo polako kraju nas dve hodalice kroz lepotu, i najrođenije što imam to mi je duša.

Ali ni ona najrođenija nije sasvim moja.

Ona može, dok ja plačem, da talasa radošću koja sa mnom nema veze.

I na nju često padnu senke nečega što mene nije nikad zbolelo.

Ja onda ćutim radosno i gledam kako nebom našim plove oblaci.

I zar mi može žao biti ako ima nekog dalekog od koga moja duša zavisi i ko sa visina svetle drhtaje u nju spušta, kao i zvezde u vodu?

X

Ćudljivo je ogledalo što ga nosim u duši.

Njegove oči ostaju mirno sklopljene onda kada ih ja preklinjem da se otvore i da za trenutak zaustave ono što prolazi.

Koliko tako dana bliskih nekad mome srcu nikada se više neću setiti.

Koliko tako mene same je umrlo već i nije ušlo ni u zemaljsku večnost moje duše.

Pa se pitam, da li će bar ono što živi sada u meni lutati iza mojih kapaka, u večnosti neba očaranom snu.

Da li će zračno ogledalo moje duše samo prividno iščeznuti u neko more svetlosti, kao zvezda kad doñe dan, ili će njegove zagonetne tanke šare bolno zadrhtati i zamrsiti se sa paučinastom mrežom mraka.

XI

Čega li sam sen ja, prolazni putnik kroz ono što prolazi?

U meni ima neprovidne i zelene pomrčine prašuma.

U meni katkada peva nešto kao strašna tica u ponoć.

A na obali moje nevesele duše cveta cvet što voli sunce.

Odakle li sam ovde došla ja, čuvar najvećeg blaga namenjenog
večnosti?

Mirisi livade kao da me opominju na moju davnu domovinu.

Senke oblaka kao da su nekada ležale mi na duši.

Kao da su me nekada mrtvu vetrovi nosili kroz tužne doline.

XII

Idem putem kojim proći neću više nikad.

Nikad, pučina tajanstvena i beskrajna.

Nikad više večerašnja ja neću čuti železnu mrežu cvrčaka na zarobljenom šumu maslina.

Nikad više zbog istog bola neće mi more mirisati daljinom i tugom.

Nikad, pozdrav gorke kojim ja noći svake pozdravim svoje srce.

NA ODMORIŠTU

I

Provlačimo se po zamagljenim stazama sumnje, sedimo tupo na dolini dosade, vodimo se tromo pored reke sitosti.

A bila je mlada i imala ruke ružičaste kada me je povela. Hvatale smo radosno plašljive zrake sreće, vihorile smo uz buru života, pele se plimom na mesec maštanja.

Pa me iznenađuje (a možda i boli) što će se ugušiti maglom sumnje, sasušiti na dolini dosade, udaviti u reci sitosti ona što me je ružičastom rukom povela da hvatamo plašljive zrake sreće.

||

Odmara se sunce na rukama drveća, i senke na rukama zemlje.

Odmara se nebo u naručju dalekih bregova.

Samo na tice zaljubljene zlatnim krilima još šumori pesma visina.

I u mojim rukama žubori pesma tvoga srca.

Bili smo mladi planinski potok, i kao zmija uvijali se oko hrašća.

Bili smo ponornica, i kao strast ronili kroz dušu zemlje.

Sada smo tiha dolinska reka. Na našem dnu leže šareni šljunci, cvetovi i lišće koje smo sa obala života poneli.

U daljini vidi se more. Pri utoku u njegov beskrajni i mračni zagrljaj, na zemlji ćemo ostaviti šareni šljunak, cvetove i lišće — sve što smo sa obala života poneli.

IV

Krupno korača po dalekim svetlim bregovima senka oblaka.

Leži na livadi raširenih ruku spokojna senka bresta.

Paučinaste seni pospalih cvetova nišu se kao umorni leptiri.

I tužno drhće senka moje ruke, pružene suncu.

A kada noć, kao ravnodušna prašina, padne po svemu, niko neće znati: da li su se udavile u njoj, ili su se radosno zagrlile senke oblaka, drveta, cveta i čoveka.

I ja se pitam: priča li to nama neko svakoga sutona o nečemu što će neizbežno doći?

V

Svaka tvoja reč, u meni je do pesme porasla svaka tvoja reč.

Svaki tvoj dodir, u meni je do zagrljaja porastao svaki tvoj dodir.

Naš slučajni susret, u meni je do života porastao naš slučajni susret.

Sve što mi se zbog tebe dogodilo kao očarano živi u meni, i čini se, neće proći sve što mi se zbog tebe dogodilo.

I volela bih da tek sada volim prvi put. Volela bih da ne verujem da će me srce za tobom proći — kada budeš jednom otišao.

VI

Govori tiho. Drveće je noćas budno, i meni je žao da čuje: kako je život kratak i nije veseo.

Govori tiho. Ptice noćas blizu nas pevaju, i meni je žao da čuju: kako u glasu nečijem ima suza.

Govori tiho. U livadi obližnjoj zrikavci se noćas vole radosno, i meni je žao da čuju: da je ljubav u srcu nečijem tužna.

Govori tiho. Nebo je noćas beskrajno tanko, i meni je žao da nas čuje Bog, pa da mu zbog nas teško bude

VII

Putovali smo skoro polovinu dana.

Išli smo zaneto nemirnim stazama i spokojnim putevima, sve istim i istim; ali smo uvek zaboravljali da ima zaseda i krajeva, i sa belom dušom iznova smo počinjali.

O, ko bi nam opet u dušu znao zasaditi krin, pa da na početku ne pomislimo sa gorčinom: kako negde čeka kraj; pa da na kraju ne pomislimo sa gorkom mirnoćom: kako uvek ima novih puteva, na kojima se stari zaboravljaju.

VIII

Sve mislim šta li će doći posle ove bure.

Da li ću, kao tica svoja krila posle leta, umorno sklopiti svoje srce, a kao kamen sebi o grlo obesiti život.

Ili ću zaneta, raširenih ruku, vihoriti zemljom, tražeći polomljena krila snova da uzletim onome čega nema.

IX

I kada bi bar zajedno odlazili svi. Ali poñem ulicom, gledaju me tužno starci: opominjem ih možda pogledom na umrlu im kćer. I rastužim se ja kad sretnem čije ruke blagi pokret: setim se moga oca već davno zaboravljenih milovanja.

I kada bismo bar kao oblaci nestajali nesvesno. Ali viñam žene, po sto puta umiru nad životom tek roñene dece; i kod kuće sve bujnija nežnost moje majke boli me: ona sluti, doći će dan kada nas ostaviti mora.

I kada nam bar duša slučajnih saputnika naših ne bi bila daleka. Ali prolazimo tuñini jedno drugom mi što smo slučajno zajedno voleli bespovratnu lepotu svetlosti; a duša bilja bliža nam je od duše onih sa kojima smo zajedno plakali.

X

Posle mnogo ili malo dana pospaćemo svi redom. Zaboravićemo jedno drugo, kao da se nikad nismo voleli, kao da nikad nismo zajedno gledali nebo i sunce.

U mene se vraća moja duša iz detinjstva i molim nekog da mi kroz san na zemlji provuče istinu, bar kao daleku, nestalnu svetlost.

Ali pošto nikog nema da me čuje, znam, usniću da mi je petnaest godina i da me boli nešto u srcu, a ne znam dobro šta.